

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61. Törvényszéki lajstromozási szám: 44. Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Sectia III.

Kiadótulajdonos: „JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T. Felelős szerkesztő és igazgató: MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. NOVEMBER 21. VIII. évfolyam, 310. szám.

Kedd

Borzalmas tömegkatasztrófa a tengeren

Aknára futott, felrobbant és elsüllyedt a Simon Bolivar holland hajó

140 utas a tengerbe fulladt, 200 megsebesült

(LONDON.) (Rador.) A Simon Bolivar névű 8309 tonnás holland személyszállító hajó, amelynek fedélzetén többszáz utas volt, elsüllyedt. Valószínűnek tartják, hogy a hajó aknára futott. A hajó 400 utasa közül 140 a tengerbe fulladt, 260 utas túlélte a borzalmas katasztrófát. Ezeket szombaton este egyik angliai nyugati kikötőben pártra tették. A borzalmas pilanatokat átéltek közül 30 embert kórházba kellett szállítani. A megmentett 260 utas közül 230 felnőtt, 15 gyermek, 6 pedig csecsemő. A szerencsétlenség szemtanúinak állítása szerint a hajó olyan gyorsan kezdett süllyedni, hogy nem is tudták az összes mentőcsónakokat leengedni, használni és számos utas a tengerbe volt kénytelen ugrani.

AKNA ROBBANT-E, VAGY KÉT TORPEDÓLÖVÉS TALÁLT?

(LONDON.) (Rador.) Hollandia londoni meghatalmazott minisztere és a holland követtség tagjai vasárnap felkeresték azokat a kórházakat, amelyekben a Simon Bolivar holland hajó borzalmas katasztrófájának megsebesült áldozatait ápolják. Az elsüllyedt hajó tisztjei kijelentették, hogy a robbanás ereje egyszerre vetette szét a hajó bal- és jobboldalát is és hogy a katasztrófát valószínűleg az idézte elő, hogy a hajó aknára futott.

A robbanás egyszerre következett be mindkét oldalán. Nem lehetetlen, hogy az aknát a hajó utját megelőző éjjel helyezték el a tengeren. Több utas viszont azt hiszi, hogy a holland hajót két, egymást gyors sorrendben követő torpedólövés érte.

A hajókatasztrófát túléltek között vannak hollandok, norvégek, angolok és néhány német menekült is.

ELET-HALÁL KÜZDELEM A HULLÁMOKKAL...

(LONDON.) (Rador.) A Simon Bolivar hajókatasztrófáját túlélte egyik utas a következő megrázó részleteket mondotta el a borzalmas tragédiáról:

— Már nem tudtam helyet kapni egyetlen mentőcsónakban sem. Karjaimba zártam leánykamat és vele együtt beugrottam a tengerbe. A víz egész felszínét vastag olaj- és pakuraréteg borította. Sikerült a borzasztó hullámverések közben kihálásznom, megfognom a vizen uszó üres ládát és ebben elhelyeztem leánykamat.

— Több, mint egy óra hosszat usztam így, küzdöttem a hullámokkal és a ládát, amelyben leánygyermekem elaléltan feküdt, magam előtt

toltam. A szerencsétlen gyermek csak az első robbanás borzalmas, idegtépő robajától ijedt meg, de aztán már egy pillanatig sem sirt, vagy panaszkodott. Mikor végre megmentettek bennünket, a kimerültségtől összerogytam. Mindkettőnk ruhájára és testére vastagon

lerakódott az olaj- és pakurakeverék...

— Szerencse, hogy a víz felszínén uszó olaj, petróleum és pakuraréteg nem gyulladt meg, mert ebben az esetben a katasztrófa következményei még borzalmasabbak lettek volna...

310 embert mentettek meg...

(AMSZTERDAM.) (Rador.) Az elsüllyedt Simon Bolivar hajó, amely aknára futott, pénteken indult el Tmuidenből Curiceau és Surinam felé. Fedélzetén 265 utas volt, legénységének létszáma 135. Legújabb jelentések szerint a hajón levők közül 310 embert mentettek meg.

A hajó kapitányát a robbanás megölte. A Havas jelentése szerint a borzalmas hajókatasztrófa egész Hollandiában mély megdöbbenést és részvétet keltett. Az összes holland lapok az első oldalon, hosszú cikkekben számolnak be a katasztrófa részleteiről és a megilletődés, szinte sajnálkozás hangján ismertetik a Simon Bolivar végzetes utjának lefolyását.

NÉMET AKNA VOLT...

(LONDON.) (Rador.) A Reuter jelentése megerősíti azt a hírt, hogy a Simon Bolivar holland hajót német tengeri akna robbantotta fel. A jelentés hangsúlyozza, hogy azon a környéken, ahol a holland hajó elsüllyedt, nem találtak angol tengeri aknákat.

140 A HALOTTAK SZÁMA

(HAGA.) (DNB) Egész Hollandiában mélyeséges megdöbbenést váltott a Simon Bolivar gőzös katasztrófája.

„A jelenlegi háboru út a szabadság és béke felé!” ...

Meg kell valósítani az európai államok szövetségét, amely kiküszöböli a háboru lehetőségét

(PÁRIS.) (Rador.) A francia lapok vasárnapi számukban hasábkokat szentelnek a legutóbbi angol-francia legfelsőbb haditanács határozatait jelentő ségének méltatására. A L'Epoque című lapban Kerillis hangsúlyozza, hogy a londoni tanácskozáson minden téren a legszorosabb együttműködést határozták el. Anglia és Franciaország olyan helyzetben vannak jelenleg, amely a mult egyetlen helyzetével sem hasonlítható össze. Jellemző erre a helyzetre, hogy a vitás érdekelt állam közül egyik sem tarthatja fenn pozícióját és nem tudja életlehetőségét biztosítani a másik nélkül.

A Victorie című lap szerint a londoni legfőbb haditanácson megkötött megállapodás

ünnepnapot jelent Európa számára.

Megvalósult az érdekek és eszmék közösségén alapuló testvériség. Franciaország és Anglia lelkiismeret felismerte, hogy hinni kell

és meg kell valósítani az európai államok szövetségét, amely végleg kiküszöböli a háboru lehetőségét. A jelenlegi háboru a kereszt ut a szabadság és a béke felé.

A Matin a londoni megállapodást

a francia és angol nép szent szövetségének tekinti.

Ennek a megállapodásnak mindent meg kell hoznia, ami csak megvalósítható. A szoros együttműködés feltétel nélkül eredményes kell, hogy legyen. Németország ezek után fel kell, hogy hagyjon az álvadakkal. Most már két olyan néppel áll szemben, amelyek elhatározták, hogy vagy együtt halnak meg, vagy együtt győznek. Maga Németország kényszerítette arra az angol és a francia népet, hogy ilyen szoros egységbe tömörüljön.

A francia lapok nagy jelentőséget tulajdonítanak a csehországi zavargásoknak és azt írják, hogy Csehország veszedelmes tüzfészekké vált. A Le Populaire azt írja: azt, ami Csehországban történik, be kell iktatni a „program a békéért” című fejezetbe. A Le Journal mint a helyzet jellemzőjét említi fel azt a harcot, amelyet a cseh nép folytat — különösen a fiatalok — a német hatóságok ellen a német protektorátus alatt álló területeken.

(LONDON.) (Rador-Reuter.) A demokráciák sajtója a Londonban megkötött angol-francia gazdasági együttműködési szerződéssel foglalkozik. A tegnapi reggeli lapok egyöntetűen megjegyzik, hogy ennél nagyobb horderejű megállapodást még nem kötött meg egymással két nagyhatalom és hogy ez mennyiben felel meg a valóságnak, azt a legközelebbi napok fogják igazolni. A Sunday Times a következőket írja:

— A brit és a francia kormányok világosan látják, hogy a harc aligha dőlhet el a katonai frontokon. Sokkal valószínűbb, hogy a gazdasági közdelemben gazdasági téren fog végleges győzelmet aratni a hadban álló felek egyike. Hogy a legyőzött fél a Harmadik Birodalom legyen, arról Londonban gondoskodás történt. Chamberlain és Daladier találkozójának ez adja meg tulajdonképpeni jelentőségét.

A Daily Telegraph and Morning Morning Post hangsúlyozza, hogy Anglia nem ok nélkül igénykodik teljes gazdasági összhangot teremteni szövetségeseivel. A valóság ugyanis az, hogy most már erre a tere terelődött át a küzdelem sulypontja. Ha a meglepetéseket is kellőleg figyelembe vesszük, elmondhatjuk, — írja a lap — hogy a két kormány kellőleg gondoskodott a gazdasági győzelem előfeltételeinek megeremtéséről.

A francia lapok egyhangulag helyeslik a teljes gazdasági együttműködést, amelyet

általában a győzelem zálogának minősítenek.

A Petit Parisien szerint mátol kezdve egy-egy gazdasági szerződés sikeres megkötése az egyes államokkal, a győzelem állomása lehet, amelynek nagyobb a jelentősége, mint a harctéri győzelmeknek általában.

A Matin úgy véli, hogy a Harmadik Birodalom rövid időn belül tapasztalni fogja gazdasági életében a londoni megbeszélések következményeit, amelyek igazolni fogják előtte a brit-francia győzelmi reményeket.

HOLGYEK FIGYELEM!
A DOLLY-KRÉM

hatása az arca felülmúlhatatlan.
Próbálja meg győződéssel. Lerakat:
EMKE DROGÉRIÁBAN.

A Paris Soir hangsúlyozza, hogy London és Páris ma már minden tekintetben egységesek. Főleg a győzelemig folytatandó háboru kivételében azok. A történelem alig mutathat fel két szövetséges között ilyen összetartást, amelynek meg kell teremnie a maga gyümölcsét.

A londoni megállapodással kapcsolatban a német lapok gunyos hangon irnak.

A Völkischer Beobachter azt írja, hogy a demokráciák lapjai tulzott fontosságot tulajdonítanak a megállapodásnak, amelynek két jellegzetes vonása van és pedig:

1. Hogy nem ujkeltű, mert hiszen, amit most Daladier és Chamberlain elhatároztak, az elhatározott volt akkor, amikor a harcot a Harmadik Birodalomnak megüzenték.

2. Hogy a tulságos tömjénezés bizonyos letagadhatatlan gazdasági nehézségek takarója.

Mindezeket figyelembe véve — írja a lap — a német nép teljes bizalommal tekinthet a jövőbe, mert a zárlat csődöt mondott és a brit gazdasági szankciók nevetséges erőlködése.

Hasonlóképpen irnak a többi német lapok is, amelyek hangsúlyozzák, hogy a birodalmi kormánynak meg lesz az ellenszere ezek ellen az újabb brit-francia intézkedések ellen is.

MUSSOLINI BESZÉDE A KORPORÁCIÓS BIZOTTSÁGOK ÜLÉSÉN

(RÓMA.) (Stefani.) A Duce a korporációs kamarák ülésén hosszú beszédben foglalkozott az olasz önellátási politika teljes diadalával, amely szerint felér számos hadigyőzelemmel is, majd a következőket mondotta:

— Bár Olaszország magatartása következtében a katonai háboru nem terjedt ki az egész európai kontinensre, de gazdasági téren már is dühöng a világháboru. Ilyen körülmények között nincs fontosabb tennivaló, mint az önellátás fejlesztése addig, amíg Itália teljesen függetleníteni tudja magát a harcok hatásai alól és ebből a szempontból segélyre lehet a köréje csoportosult kis semleges államoknak is.

A DÁN SAJTÓ ERÉLYES TILTAKOZÁSA

(KOPPENHÁGA.) (Havas.) A dán sajtó Greenwood angol munkáspárti képviselő azon megállapításával foglalkozik, amelyben nevezett közli, hogy Dánia állig felfegyverezve áll. A dán lapok hangsúlyozzák, hogy Dánia mozgósított ugyan néhány korosztályt, de azt a belső rend és a semlegesség megóvásának érdekében tette. Más védelmi intézkedésre nem volt szüksége, mert hatalmas szomszédjával, a Harmadik Birodalommal, megnehtamadási szerződése van, amely feleslegessé teszi azokat az aggodalmakat, amelyek egyes brit képviselőkben élnek csupán.

ELKÜLÖNITETTÉK A VARSÓI ZSIDÓKAT

(LONDON.) (Rador.) A Reuter jelentése szerint a varsói zsidó lakosságot gettóba különítették el a volt lengyel főváros többi lakosaitól. A gettót külön barrikádokkal zárták el, melyeken túl keresztényeknek nem szabad belépniük. A Havas jelentése szerint a zsidó lakosság elkülönítésére azért volt szükség, mert az általuk lakott városnegyedben különféle járványos betegségek pusztítanak.

DÁNIA LESZEREL

(KOPPENHÁGA.) (Rador.) Az 1935., 1936. és 1937. dán korosztályokat, amelyeket a háboru kitörésekor nemzetvédelmi célokra mozgósítottak, leszerelik. A leszerelés december 15-én be-

fejezést nyer. Szabadságolják azokat a tartalékosokat is a jövő évi január és február hónapokban, akiket a fenti korosztályokon kívül sürgősen tényleges szolgálatra rendelték be.

ÁTTÖRHETELEN VÉDŐPAJZS

(WASHINGTON.) (Rador.) Woodring, az amerikai hadügyminisztérium államtitkára kijelentette, hogy az amerikai hadsereget úgy minőségileg, mint létszám szerint és a felszerelés tekintetében is meg kell erősíteni. Az új tengerészeti támaszpontok biztosítására új csapatokat kell küldeni, ami szükségessé teszi a hadsereg létszámának 75.000 fővel való felemelését. Az amerikai hadseregből az amerikai te-

ületék áttörhetetlen védőpajzsát kell megalkotni — fejezte be nyilatkozatát a hadügyminisztérium államtitkára.

ANGOL AJÁNLAT EGYIPTOMNAK

(LONDON.) (Rador.) Az angol kormány értesítette az egyiptomi kormányt, hogy hajlandó megvásárolni azt a gyapotfonalmennyiséget, amelyet Egyiptom évente rendszeresen Németországnak és azoknak a területeknek szállított, amelyeket a német hadsereg elfoglalt. Az átvételi ár valamivel olcsóbb lesz, mint amilyen árszinten az egyiptomi gyapotfonalat az alexandriai tőzsdén november 11-én jegyezték.

Eden tapasztalatai a nyugati hadszíntéren

(LONDON.) (Rador.) Anthony Eden gyarmattügyi miniszter vasárnap este a londoni rádióban beszédet mondott a nyugati hadszíntéren tett látogatásával kapcsolatban.

— Az uralkodó jelenség, amellyel látogatásom során találkoztam, — mondotta Eden — a leghatározottabb nyugalom volt. Ez a nyugalom megnyilvánult nem csak a hadsereg tagjai, de a polgári lakosság, az asszonyok, a férfiak, a fiatalok és az öregek részéről is. Ugy látszik, hogy ma kisebb a kalandvágyó szellem, mint a világháboru első évében. Nem találkoztam sehohazafias tüntetésekkel, vagy zászlók alatt történő felvonulással, mert erre nincs szükség, miután a lelkek kellőleg felkészültek a szent cél szolgálatára. Franciaország a maga részéről hatalmas anyagi és pénzügyi áldozatot hozott, hogy tökéletessé tegye a Maginot-vonalat és ma már az összes békeszerető népek elismerik és nagyraértékelik annak jelentőségét. Éppen ezzel az újabb áldozathozattal Franciaország a történelem során, most nem első ízben vitta ki és érdemelte meg az egész világ elismerését. Franciaország egész népe mindenütt öntudatosan követi a célt: egyszer s mindenkorra végét vetni a megtámadás lehetőségének és veszélyének. Senki sem kételkedik a nyugati hatalmak győzelmében. Az angol csapatok részéről elfoglalt arcvonalszakaszon mindenütt a legöntudatosabb

magatartást és erkölcsi szellemet tapasztaltam. A csapatok egészségi állapota kifogástalan. Létszámuk állandóan növekszik, felszerelésük is kifogástalan. A déli részen a Maginot-vonal berendezése valóságban bámulatba ejtett. Az itt tevékenykedő angol hadsereg szelleme, nyugalma és bátorsága valósággal felülmúlhatatlan.

HOL VANNAK A „ZSEBCIRKÁLÓK„?

(HÁGA.) (Rador.) A Reuter távirati iroda közli a következőket: Semleges megfigyelő érkezett a napokban Németországból Angliába, aki elmondta, hogy a „Scheer admirális“ és a „Deutschland“ nevű zsebcirkálók német kikötőkben tartózkodnak elrejtözve. Ő maga saját szemével látta a „Scheer admirális“ zsebcirkálót. A szemtanu kijelentette azt is, hogy az Atlanti Óceánon tevékenykedő két másik német hajó teljesen új és más elnevezésű zsebcirkálók. Ezt a két hajót úgy leplezik és építéskük olyan, hogy könnyen összetéveszthetők a Scheer és a Deutschland cirkálókkal. Ennek a két hajónak a felfegyverkezése és gyorsasága azonban sokkal kisebb, mint az említett két zsebcirkálóé. A németek szándékosan engedték elterjedni azt a hirt, hogy az Atlanti Óceánon a Scheer és a Deutschland zsebcirkálók tevékenykednek, abban a reményben, hogy az angolok és a franciák hatalmas tengeri flottát küldenek ennek a veszedelmes két hajó-

BUNDÁT? SZÖRMÉT?

MODERN KIVITELBEN OLCSÓ ÁRBAN CSAK

WEISZ ERNO

SZÜCSNÉL, CLUJ, CAL. REG. FERDINAND 12.

nak a megsemmisítésére. Ekkor az igazi Scheer és Deutschland zsebcirkálók eredményesen támadhatják majd meg az üldözésre indult angol és francia hadiflottát.

DR. HACHA RÁDIÓBESZÉDE (PRÁGA.) (DNB) Dr. Hacha cseh-morva elnök a prágai eseményekkel kapcsolatban rádiószerzatot intézett a néphez, amelyben a következőket mondotta:

— A cseh nép tudatában van annak a történelmi hivatásnak, amelyet most teljesíteni kell nemzeti létének fenntartása érdekében. Kis csoportok megkísérelték, hogy a rendet megzavarják és ezt meg kellett hiusítani anélkül, hogy abba német részről beavatkoztak volna. A hasonló kísérletekre hajlamosoknak tudniok kell, hogy a Harmadik Birodalomnak, amely megkímélte a baljós idők harcaitól az ország népét, még fokozottabban meg van a módja a rend fentartására és ezért fel kell hagyni a kísérletezésekkel.

Rövid távirati hírek

(PARIS.) (Rador.) Epinálból érkező jelentések megerősítik azt a hirt, hogy német repülőgépek pénteken átrepültek a Vogézek területén. A gépek közül egy kényszerleszállást végzett, ennek legénysége hadifogságba került.

(LONDON.) (Rador.) Olaszország király- és császárnéja meghívására Borthwich, a londoni kórházak vezérfelügyelője Olaszországba utazik, ahol tanulmányozni fogja a különböző egészségügyi intézményeket és a különböző betegségekkel szemben alkalmazott kezelési és gyógyítási eljárásokat.

(BERN.) (Rador.) November 18-tól kezdve a Páris és Bern között Neuchatel és Páris Lausanne —Milano között közlekedő nemzetközi Rapid vonatekat újlag beiktatták a forgalomba.

(LUXEMBURG.) (Rador.) Luxemburg nagyhercegség kormánya rendeletet adott ki, amelyben megtiltja állampolgárainak, hogy fényképeket készítsenek a hadbanlevő államok területén és hogy távcsöveket használjanak e területeken levő különböző támpontokat megsemmisíteni.

(PARIS.) (Rador.) A katonai kormányzó megbízást adott Lorient ezredesnek, a katonai törvényszék ügyészének, hogy a legszigorubb vizsgálatot folytassa le a le tartóztatásban levő volt kommunista párti képviselő ellen.

(KAIRO.) (Rador.) Szombaton délelőtt ünnepélyesen megnyitották az egyiptomi képviselőházat. A miniszterelnök felolvasta az uralkodó trónbeszédét, amelyben Faruk király leszögezi Egyiptom rendíthetetlen hűségét Anglia iránt.

(LONDON.) Anglia, illetve London Karcsonyra 480.000 darab pulykát kap Magyarországból.

(KAUNAS.) (Rador.) A Stefani olasz távirati iroda jelentése szerint a katonai hatóságok Vilnában titkos fegyverraktárakat fedeztek fel, amelyekben nagymennyiségű lőfegyver és lőszer volt. A hadianyagot elkobozták, számolat egyént pedig letartóztatottak. A vizsgálat széles körben és nagy eréllyel folyik.

(BERLIN.) (Rador.) Az észtrországi németeknek a Harmadik Birodalom területére való visszatelepülése befejezettnek mondható, a lettországi németek visszatelepülése még folyamatban van. A német hatóságok minden intézkedést megtettek, hogy a visszatelepülők azonnal elfoglalhatják munkahelyeiket. Danzig és Pozen tartományokban különösen Bromberg, Dirschau városokban, Stargardban nyertek elkölvezést a visszatelepülők, akik szorgalmasan folytatják új munkahelyükön tevékenységüket.

Szerencsés meglepetés!

Az Állami Sorsjáték legnagyobb

8 MILLIÓ leies

nyereményét huzzák ki a 28798 számú sorsjeggyel a

GHEORGHE STANOIU SORSJEGYIRODA

sorsjegyei közül, amelyek már eddig is a legtöbb játékost milliómossá tették!

1 millió leit nyert 60240, másik

1 millió leit No. 94933 számú sorsjegy

Mindkettőt a STANOIU sorsjegyirodától vásárolták!

A szerencsés nyerők Bucuresti, Buzau, Máramarossziget, Constanta és Hotin lakosai

Főelárusítóhely: Cluj, P. Unirii 7.

Nagyasszony!

Dicsérni nem könnyű feladat. Különösen napjainkban nem, — amikor némelyekre csóstitól hull a dicséret. Mint annyi más érték, a dicséret is alaposan devalválódott. Bizony: átértékelődtek a fogalmak és ami azelőtt elítélendőnek látszott, ma értéket jelent. De megfordítva is ez a helyzet. Asszonyi hűség, anyaság, jótékonyosság, emberiség: olyan szavak, amelyek most jórészt elvesztették régi patinás értelmüket és fonák módon hatnak. Pedig valamikor nagyra tartották a női lélek finomságát, a hűséget, az anyai szeretetet, a gyöngédséget... Gyöngédség? Bizony bizony: most ezt az érzést igen sokszor összetévesztik a érzéssel. A finomlelkű, áldozatkész ember, s az igazán nőies nő ma úgy hat, mint egy régesrég korszakú lefejtett maradvány. És mégis: a mi szemünkben — hinni akarjuk, hogy sokan vannak még, akik osztják nézetünket — éppen most, amikor ugrás-szerűen nő a fogalomzavar, s az önzés szentségének számít, a lelketlenség pedig érdem — különösen nagy érték a finomság, a tapintat, az áldozatkészesség és a könnyűlelkűség. Persze mindezt napjainkban meglehetősen ritka madár. De azért még fel-feltűnik itt is, ott is, biztató jelként, egy jobb jövő lehetőségét tekintetében.

Eppen ezért kétszeres örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy egy olyan asszony dicséretét zengjük, aki ugyan cselekedeteiben igen sokszor megnyilatkozik, de személy szerint mindig igyekszik a háttérben meghúzódni. Bethlen Györgyné grófnővel van szó, akivel kapcsolatban a Pázmány Irodalmi Társaság székfoglalója során dr. Gyárfás Elemér igen találóan jegyezte meg:

— Ezuttal el lehet tekinteni a székfoglaló tag személyi ismertetésétől, mert gróf Bethlen Györgyné működését mindenki ismeri.

Valóban, akad-e Kolozsváron — de szűkebb pátriánk határain jóval túl is — olyan magyar ember, sőt más nemzetiségű és vallású, aki ne ismerne az ő csodálatos áldozatkészességét, magasrendű emberies érzését és mindenkor segítő tettekkészességét? Nem egyszer leszögeztük már: a „Jóestet!” soha se tartozott az olyan organumok közé, amelyek kézzelfogható tények nélkül dicsérnének bárkit is... Ridegen kötjük magunkat ahhoz az elvhez, hogy kit-kit a maga érdeme szerint bíráljunk el. Függetlenek voltunk és vagyunk pártoktól és csoportoktól s kizárólag a közérdek irányát bennünket bírálatainkban. Eppen ezért illő tisztelettel hajtunk most és mindenkor fejét dr. gróf Bethlen Györgyné előtt. Ez az asszony a szó nemes értelmében klasszikus példája annak, hogy az emberiség érzés, az igazi nemes lélek a legválságosabb és legzűrzavarosabb korszakokban sem halványulhat el! Arisztokrata asszony, de létezésének és kiválóságának távolról sem ez a fokmérője. A főnemesi cím legfeljebb csak dísznek számít az ő személyével kapcsolatban. Bethlen grófné tündöklő példát mutat arra, hogy a francia példaszó: „noblesse oblige — a nemesség kötelez”, nem lehet üres jelmondat. Mert a nemesség csakugyan sokra kötelez. De fájdalom, az idők forgásával a kötelezettségek szolgáltatása is mind egyre inkább csökkent. Csak az üres dísz, az üres cím mutatta sokakról, hogy ki „nemes” és ki nem „nemes”. Am Bethlen grófné, hogy úgy mondjuk: konokon ragaszkodott a régi jelmondat lényegéhez: főnemesi címének kötelezettségeit soha sem tévesztette szem elől. Tengernyi könnyet törölt le a szenvedők orcájáról és sok örömszólyt fakasztott a keserűségre ferdült ajkakon. Mindennütt ott volt és ott van, ahol sürgősen segíteni kell. Azok közül a régi nagy asszonyok közül való, akik áldozatos cselekedeteikkel adtak igazi dísz főnemesi mivoltuknak.

Most, hogy a Pázmány Irodalmi Társaság tagjai közé választotta, az az érzésünk, hogy ez a Társaság önmagát tisztelte meg ezzel a gesztusával. Mert

BUNDÁK SZŐRMÉK

gallérok átalakítása a legújabb modelltől legújabb modellek szerint

szőrmeválasztékban BIXENSPANNER SZŐRMESZALON, Reg. Ferdinand 3. udvarban.

December elsején kezdődnek meg Szamostartomány helytartósági palotájában a légvédelmi tanfolyamok

Mit kell tudni a tanfolyamra való belratkozásról? — Nagy személyzettel rendelkező cégeknek és vállalatoknak csoportos kérvényt kell benyújtaniuk

(CLUJ-KOLOZSVAR.) A légügyi és ten gerészetügyi minisztérium tartományonként légvédelmi felvilágosító tanfolyamokat rendez. A Szamos tartományban rendezendő légvédelmi tanfolyamról a következő tájékoztató közleményt kaptuk:

1. A légvédelmi törvény (Monitorul Oficial 55—6. III. 1939.) érvénybeléptetése érdekében, mindazok a személyek, akik tényleges részt óhajtanak venni a légvédelemben tájékoztatást kapnak:

— a légvédelem megszervezéséről;
— a harcigázokról és az ellenük való egyéni vagy tömeges védekezésről;
— a tűz elleni védekezésről.

2. A tájékoztató tanfolyamok december 1-én kezdődnek meg Szamostartomány helytartósági palotájában, későbbi időpontban megjelölendő termében.

3. A tanfolyamok időtartama napi hét óra (8—1 és 4—6-ig.)

4. A tanfolyam résztvevői magánszemélyek, akikre a légvédelmi törvény 8-ik szakasza vonatkozik.

5. A tájékoztató tanfolyamra november 25-ig lehet beiratkozni a Szamostartományi légvédelmi szolgálat hivatalában (55. sz. szoba), jelentkezni lehet személyesen vagy felbélyegzett kérvény útján amelyben a jelentkezőnek olvasható írással a következő adatokat kell feltüntetnie:

Kereszt- és családnév, foglalkozás, nemzetiség, a rendőrségi népesedési ügyosztály igazoló könyvecskéjének száma lakhely (helyiség, ucca, szám), milyen módon tevékenykedett eddig, vagy óhaj-e ezután tevékenykedni a légvédelmi szolgálat keretén belül.

Nagy személyzettel rendelkező cégeknek és vállalatoknak csoportos kérvényt kell benyújtaniuk a tájékoztató tanfolyamon résztvevő személyzet névsorával.

A tanfolyamon részt kell venniük a vállalatok vezetőinek, főosztályvezetőinek és irodai alkalmazottainak. Nem kell résztvenniük a tanfolyamokon a munkásoknak és kézműveseknek, mert ezek gázvédelmi kiképzése a törvény hetedik szakaszában megállapított heti órákon történik.

6. A kérselle együtt minden résztvevőnek be kell nyújtania két fényképet, valamint az adóhivatal bizonylatát hogy a résztvevő 200 lejű befizetett a Szamostartományi légvédelmi szolgálat javára. Ez az összeg a tájékoztató tanfolyam költségeinek fedezésére szolgál.

7. Minden résztvevőnek magával kell vinnie a tájékoztató tanfolyamra: a népesedési ügyosztály igazolványát, egy 1935-ös típusú gázálcot, 100 gramm alkoholt, vagy trioximetilént a gázálcot fertőtlenítésére és egy csomag vattát.

8. Mindazok a magánszemélyek, akikre a légvédelmi törvény 8. cikkelye vonatkozik, amennyiben különféle okok miatt nem vehetnek részt a kiképző tanfolyamon, külön tanfolyamon vesznek részt, amelyet a Szamostartományi légvédelmi szolgálat rendez vasárnaponként 1940. április 1-ig bezárólag. Mindazokat, akik az említett időponttól tényleges részt vesznek a légvédelmi szolgálatban, anélkül, hogy elvégezték volna a tájékoztató tanfolyamot, a légvédelmi törvény 63-ik cikkelyében előírt büntetéssel sújtják.

SELECT MOZGOBAN CSAK ITT LATHATÓ MEG! GINGER ROGERS és FRED ASTAIRE ideai slágere: FARANDOLA

(TÁNC A FÖLD KÖRÜL) Irene és Veron Castle világhírű táncos pár életéről szól az az énekben és táncokban gazdag film, melynek cselekménye és rendezése utólráhetetlen. Műsoron kívül a legújabb világhírű és román jurnál.

Feltámadt a múlt

Sáncélos német rohamcsapatok a nyugati fronton

(ZÜRICH.) A Die Weltwoche című svájci hetilap legutóbbi számában egy páncélos harcos képét közli azzal a megjegyzéssel, hogy azt egy angol lapból vette át és hogy értesülése szerint a Siegfried-vonal közelében cirkáló francia járdörök a rajhoz hasonló alakokat figyeltek meg, továbbá, hogy az olasz sajtó is azt állítja, hogy a németek legjobb rohamcsapataikat az ábrához hasonló fegyverzettel látták el.

A lap leírása szerint ezek a kiválasztott, testileg különösen erős katonák rendes acélsisakot viselnek, amely azonban leereszthető rostállyal és nyakszírtvédővel van ellátva, továbbá fel vannak szerelve egy védőpajzszerű szerkezettel is, amely ügyesen úgy van megerősítve a jobb felsőkaron, hogy együtt mozog a karral, anélkül, hogy azt mozgásában zavarná.

A katonák mellett páncél védő, amely 1.12 milliméter vastagságú duraluminiumból készült. A duraluminium egy 0.5 százalékos magnéziumból, 3—4 százalékos rézből, 0.25—1 százalékos mangánból és további részeiben alumíniumból álló vegyület, amelyet a Düreni Fém-művek állítanak elő. Ez a páncélzat

dísz és tisztesség mindenkire, ahol a gróf Bethlen Györgynéhez hasonló asszonyok helyét foglalnak. A romániai magyarságnak nem kívánhatunk job-

állítólag teljesen megvédi a katonát a gyalogsági fegyverekből származó lövedékek ellen. Nem véd azonban kézi-gránáttal szemben és fedetlenül hagyja a test alsó részét.

Az ilyen módon páncéllal védett katonák kézfegyvere egy géppuska-rendszerű fegyver, amely 120 lövést tud percenként leadni. Fel vannak továbbá szerelve egy rövid, de széles pengéjű, bajonetszerű késsel is.

Vannak olyan hírek is, amelyek szerint ezek a rohamcsapatok négyes osztagokban haladnak előre, még pedig nagy motorkerékpárokon, amelyek ugyancsak páncélzattal vannak ellátva. A gépfegyveren kívül rendes automatikus gyalogsági fegyverek is felszerelésükhöz tartoznak.

A svájci lap megjegyzi, hogy az első összecsapások alkalmával ezek az új-rendszerűen felszerelt rohamcsapatok meglepetést okozhatnak, de valószínű, hogy az ellenfél is hamarosan megtalálja sebezhető pontjukat és így ezek alkalmazásához nem szabad túlzott reményeket fűzni.

Egyébként a francia-angol csapatok főparancsnoksága is foglalkozott a pán-

bat és szebbet, minthogy sok ilyen áldozatos és finom lelkű női egyéniség sarjadjon a sorai közül.

cálos német rohamcsapatok problémájával és az angol hadvezetőség arra az elhatározásra jutott, hogy a jelenleg használatos acélsisakon kívül nem tartja szükségesnek az angol csapatokat egyéb páncélvédelemmel felszerelni. Ezzel kapcsolatban emlékeztetnek arra, hogy már az 1914—1918-as háborúban is kísérleteztek golyóbiztos páncélok, de ezeknek a kísérletezéseknek az eredménye nem indokolta a felszerelés megváltoztatását. Megállapították ugyanis, hogy ahhoz, hogy a páncélzat a katonát valóban megvédi a legmodernebb gépfegyverek és automatikus fegyverek lövedékeivel szemben olyan vastag páncélt kellene alkalmazni, amely lehetetlenné tenné a katonák mozgását. Hiszen még a tankok nehéz páncélzatát is át tudja ütni a tankelhárító ágyú lövedéke, már pedig ilyen tankelhárító ágyúkkal a Franciaországban harcoló angol csapatok bőségesen el vannak látva.

Négy napló kézi erővel hajtották Pósvay Antal dési mérnök tüdejét, akiknek mellkasi izmai megbénultak

(BUDAPEST.) A budapesti Irgalmasrend kórházában négy napos élet-halálharc után meghalt Pósvay Antal, dési származású 28 éves evangélikus vallású gépészmérnök, aki influenzát kapott, majd ideggyulladás, amelynek következtében megbénultak a beteg mellkasi izmai és nem tudott lélegeztetni.

Külföldön hasonló esetben az úgynevezett acéltüdőt szokták segítségül hívni, amely készülékkel a beteg akár évekig is életben maradhat, mint ezt Fred Snitte amerikai milliós fiú esetéből tudjuk, aki esztendőnk óta ilyen acéltüdővel lélekliz.

Magyarországon ilyen acéltüdő nincs. Amikor Pósvay léleklizése kihagyott, orvosai mesterséges légzést kezdték alkalmazni és ezt folytatták négy álló napon keresztül. Professzoroktól kezdve egymást váltották fel orvosok, ápolók, kézi erővel pótolták a megbénult tüdőizmok működését. A harmadik napon a mentők kölcsönadták a Rothraeger-féle pullmotort, melyet bányászercséltségeik szoktak alkalmazni. Ez a készülék oxigént hajt a tüdőbe. A mesterséges légzést azért tovább folytatták kézi erővel, de minden negyedórán főtették hét-három percra a készüléket is, hogy nagyobb mennyiségű oxigént juttassanak a tüdőbe. A beteg állandóan eszméletlen volt.

A negyedik napon segítettek a karok mozgásában a családtagok és a mérnökollégák is. Ezen az utolsó napon estefelé mintha javulás állott volna be, a bénulás engedett és a beteg el is aludt néhány órára. Reggelre azonban, minden fáradozás ellenére, a szerencsétlen erdélyi fiatal mérnök kiszervenedett.

— A szerencsés vendég gyöngyei. Newyorkból jelentik: Summerli Tivardarné egy hollywoodi vendéglőben fél-tucat osztrigát rendelt. Mindegyik kagylóban három borsónagyságú hibátlan gyöngyöt talált. A szerencsés vendég a gyöngyöket nyakláncába fűzette.

— Finn hajók felülvizsgálása német kikötőkben. Helsinkiből jelenti a Rador: A Reuter jelentése szerint az a finn teherhajó, amelyet átvizsgálás végett több, mint egy hónap óta vizsztatartottak Stetin és Svinemunde kikötőjében és amely cellulózét szállított az Egyesült Államok részére, végre elhagyhatja a német kikötőt. Másik hét finn hajó még a német kikötőkben van zárlat, illetve felülvizsgálást alapt.

TESTEDZÉS

Sipos góljával Bukarest legyőzte Berlin válogatottját Bukarest -- Berlin 1:0 (0:0)

(BUKAREST.) Mintegy 15.000 főnyi közönség előtt a jugoszláv Popovics vezetése mellett került sor a nagy érdeklődéssel várt Bukarest-Berlin városközi labdarugómérkőzés, amelyet

a kitűnően játszó bukaresti csapat nyert meg 1:0 (0:0) arányban.

A mérkőzés folyamán a bukarestiek támadtak többet, mint a 13:2 szögletarány is bizonyítja, csatárainak lövéseit azonban nem kísérte szerencse s így nem tudták fölényüket gólokra váltani.

A berlini csapat várakozáson alul szerepelt. Az első féldőben még elég jól tar-

tartották magukat, szünet után azután kiütöközt a csapaton a fáradtság s nem tudott veszélyes lenni a bukaresti kapura. Először védekezésre rendezkedett be és valóban hősiess munkával megakadályozta a bukarestiek nagyobb gólarányú győzelmét. A mérkőzés egyetlen gólja a 21. percben esett. Auer szöktette Sipost, aki szélsőben lerohant, kicsélezte a védőket és éles lövéssel küldte a labdát a berliniek kapujába. A játék további részében is a bukarestiek támadtak, de a berlini védők minden akciót leszereltek.

A bukaresti csapat és egyben a mezőny legjobb embere Sipos volt, aki szenzációsan játszott. Valamennyi bukaresti támadás az ő akciójából indult ki. A kitűnő játékos a mérkőzés után a közönség melegen ünnepelte.

A két csapat a következő összeállításban játszott:

Bukarest: Szadovszky — Sfera, Negrescu — Vintila, Răsinaru, Lupas — Sipos, Bogdan, Auer, Bodola, G. Popescu.

Németország: Jahn — Appel, Krause — Baddatz, Bossmann, Golde — Eugebracht, Gellesch, Berndt, Joraschkovitz, Selisch.

3:1-es eredmények vasárnapja a magyar nemzeti bajnokságban

(BUDAPEST.) A magyar nemzeti bajnokság kilencedik fordulójában négy mérkőzés végződött 3:1 arányban. Meglepetés is adódott: a Szeged megverte a Hungariát, amely most a hatodik helyre esett vissza a bajnoki ranglistán. A Kispeszt ismét győzött és ezzel megtartotta vezetőhelyét a bajnoki listán. A bajnok Ujpest csak igen nagy harc árán tudta megszerezni a bajnoki pontokat, a szolnokiak ellen. Meglepetésként hat a Kassai AC győzelmé a Taxisok felett. A kassaiak így elkerültek az utolsó helyről: a Nemzetit és a Szolnokot megelőzve, a 12-ik helyen állanak.

Kispeszt-Nemzeti 3:1 (1:0). Élénk iramu, változatos játék után dönt el a mérkőzés sorsa. Góllövők: Olajkár II. (2) és Kincses, illetve: Mester.

Ferencváros-Elektromos 3:1 (1:1). Az Elektromos az első féldőben egyenrangú ellenfele volt a Ferencvárosnak. Góllövők: Kiszely, Jakab (2), illetve: Szendrődy.

Szeged-Hungária 3:1 (1:1) (1:1). A sze-

gediek lelkes játékkal harcolták ki a győzelmet. Gólszerzők: Bognár, Lukács és Nagy, illetve: Dudás.

Ujpest-Szolnok 2:1 (0:0). A sáros pályán az újpestiek minden akciója elakadt. Gólszerzők: Tóth III. és Hidassy, illetve: Kolláth.

Törekvés-Bocskai 3:1 (2:0).
Haladás-Gamma 1:0 (1:0).
Kassai AC-Taxisok 2:0 (1:0).

IGY ÁLL A BAJNOKSÁG!

1. Kispeszt	9	6	2	1	31:13	14
2. Ferencváros	9	7	—	2	34:16	14
3. Szeged	9	6	1	2	21:16	13
4. Ujpest	8	5	2	1	26:14	12
5. Törekvés	9	5	2	2	19:15	12
6. Hungária	9	4	3	2	27:17	11
7. Haladás	9	4	—	5	19:19	7
8. Elektromos	9	3	2	4	15:21	8
9. Bocskai	9	4	—	5	14:26	8
10. Gamma	9	2	2	5	13:18	6
11. Taxisok	9	2	1	6	12:21	5
12. Kassa	8	2	1	5	8:22	3
13. Nemzeti	9	2	1	6	16:28	5
14. Szolnok	9	2	—	7	12:21	4

Élvezetes küzdelmek Kolozsvár tornászbajnokságain

(KOLOZSVÁR.) Az északi liga rendezésében vasárnap bonyolították le Kolozsvár város tornászbajnokságait az UEC tornacsarnokában. A bajnoki verseny igen élvezetes, helyenként kiváló küzdelmet hozott. A nagyszámú nézőközönség sokat gyönyörködhetett a tornászok pompás munkájában.

A csapatversenyt és ezzel a Schlecht kupát az UEC nyerte. A villamosmű tornásznak méltó ellenfele volt az Echo csapata, amely csak minimális arányban került a pontversenyben a második helyre.

Az egyéni verseny összesített eredménye:

1. Ludu Echo 118.1 pont.
2. László UEC 115.9 pont.
3. Felvinczy UEC 101.9 pont.

4. Horváth UEC 100.9 pont.
 5. Pasca UEC 97.4 pont.
 6. Perja UEC 96.9 pont.
- Női egyesben: 1. Berkovits Echo, 2. Szabó UEC, 3. Bodó Echo.

Az egyéni verseny eredményei az egyes csoportokban:

- Ló: 1. Ludu Echo, 2. László UEC, 3. Perja UEC.

- Nyújtó: 1. Ludu Echo, 2. László UEC, 3. Hirschhorn UEC.

- Korlát: 1. László UEC, 2. Ludu Echo, 3. Pasca UEC.

3. Felvinczy UEC.

- Gyűrű: 1. Ludu, 2. László, 3. Felvinczy UEC.

- Talajtorna: 1. László, 2. Ludu, 3. Felvinczy.

A ligabajnokságban:

Három góllal kikapott az Universitatea Nagyváradon

(NAGYVÁRAD.) Crisana-Universitatea 3:0 (1:0). A kolozsvári egyetemi csapat az első féldőben nagyszerűen játszott, sokat támadott, a szerencse azonban elszegődött mellőle. A Crisana határozottabb fellépésével Szilágyi révén eredményes volt. Fordulás után az egyetemiek visszastek, s bár elszántan védekeztek, nem tudták megakadályozni a nagyváradi csapat újabb góljait. A Crisana ezzel a győzelmével megnyerte az őszi csoportbajnokságot.

(TORDÁ.) Cement-Victoria (Nagykároly) 4:0 (2:0). A tordai cementgyári csapat szenzációs játékkal vívta ki értékes győzelmét. Góllövők: Borbély (3) és Sántha.

(MEDGYES.) Sparta-CFR Piski 0:0. (Resica.) RMTE-Törekvés 3:1 (2:0).

(ARANYOSGYÉRES.) Sodronyipar-Oltul 3:2 (1:0). Az aranyosgyéresiek nagy küzdelem után harcolták ki a győzelmet.

Góllövők: Hragyel, Benkő és Mari, illetve: Orosz (11-es) és Fülöp. (ARAD.) Gloria-CFR (Turnuseverin) 5:0 (2:0).

(TEMESVÁR.) Electrica-Jiul 2:0 (0:0). (BRÁD.) Mica-Vulturii 2:0 (0:0).

(LUPÉNY.) Minerul-Kinizsi 1:0 (1:0). (BRASSÓ.) NAC-Metron 3:2 (2:1).

(MAROSVÁSÁRHELY.) Mures-AS Constanta 5:2 (3:0). A Mures a labdarugó szövettség rendelkezésére mégis kiállt a constantaiak elleni mérkőzésére.

(CRAIOVA.) FC Craiovan-FC Ploesti 1:1 (0:0).

(IASI.) FC Braila-Victoria CFR 4:0 (1:0).

(KISENEV.) FC Nistru-Drăgost Vodă 5:2 (1:1).

(PLOESTI.) Ferroemail-Turda 5:2 (3:1). — Prahova-Traian 5:0 (0:0).

(BRAILA.) Franco Română-Doc 9:1 (3:0).

(GALAC.) DVA-Makkabi (Bukarest) 1:0 (0:0).

A kolozsvári kerületi bajnokságban:

Öngóllal győzték a vasutasok a KMSC ellen!

CFR-KMSC 1:0 (0:0). I. oszt. bajnoki, bíró: Constantinus. Az első féldőben igen szép és élvezetes küzdelmet vívtak. Szünet után a 10. percben az egyik vasutas-játékos véletlenül fejbe rugta Morart, a KMSC kapusát, akit azonnal első segélyben részesítettek, de nem játszhatott tovább. Helyét Bertalan foglalta el. A 18. percben Cseh öngólt vettett s ezzel a vasutasok birtokába kerültek a bajnoki pontok. A 20. percben a játékevezető kiállította Schneider nevű játékosát, mire a KMSC levonult, kis idő múlva meggondolta magát, visszatért a pályára, de csak nyolc emberrel harcolt tovább, de egyenlőtlen nem sikerült.

Echo-Gazdasági Akadémia 3:0 (1:0). I. oszt. bajnoki, bíró: Horea. A bányári csapat megérdemelten győzött Pálffy, Rámai és Bakos góljaival.

Corvinus-Napoca 3:2 (3:0). II. oszt. bajnoki, bíró: Bernstein. Góllövők: Illés (3), illetve: Boldur dr. (2).

Victoria-KAC 4:0 (2:0). Barátságos, bíró: Horea. Érdekes, változatos küzdelemben verekedte ki a győzelmet a Victoria a váratlanul gyengén játszó piros-fehérek ellen. Gólszerzők: 3. p. Cocubanu II., 35. p. Moldovan, 52. p. Felecan II., 75. p. Felecan I. A Victoriában hosszú szünet után ismét játszott Felecan II. és Chendrean.

Ifjúsági bajnokság: UEC-Haggibbor mérkőzés elmaradt az utóbbi meg nem jelenése miatt. — Universitatea-Victoria mérkőzést a jövő vasárnap játsszák le.

Megkezdték tornatermi munkájukat a KAC hölgyversenyzői. A KAC vezetősége ezután értesíti sportoló hölgytagját, hogy a téli tornaórákat november 20-tól minden hétfőn és csütörtökön este fél 8-tól fél 8 óráig a református leánygimnázium tornatermében tartja összes szakosztályai részére. Ugyanott a fenti napokon új tagok is jelentkezhetnek.

Olasz bajnokság: Novarra-Bologna 0:0, Lazio-Juventus 4:0, Milan-Venezia 2:1, Genova-Napoli 2:0, Bari-Triestina 2:2, Fiorentina-Liguria 4:0, Modena-Roma 1:0, Ambrosiana-Torino 1:0.

Magyarország ökölvívői legyőzték az olaszokat. Budapestről jelentik: Rendkívül ünnepélyes keretek között vasárnap délelőtt bonyolították le a Városi Színházban a magyar-olasz ökölvívómérkőzést, amelyet a magyar versenyzők 10:6 pont arányban nyertek meg. A magyar csapatban Podány, Bondi, Frigyes, Mándi és Szigeti győzött. A mérkőzést végignézte az olasz követség katonai attaséja, valamint a kormány képviselőjében báró Wlassics Gyula államtitkár.

Szabó Miklós a legjobb magyar futó. Budapestről jelentik: A Nemzeti Sport a finn dekatlon táblázat alapján elkészítette a magyar futók rangsorát. A dekatlon táblázat szerint Szabó Miklós nyújtotta ebben az évben a legértékesebb teljesítményt s ennek megfelelően 4171 ponttal a rangsor élén áll. Utána a sorrend a következő: Csaplár 3908 pont, Szilágyi 3864 pont, Iglói 3812 pont, Kelen 3782 p., Németh 3757 pont, Esztergomi 3706 pont, Simon 3679 pont, Eger 3640 pont, Farkas 3580 pont.

Ertekezletet tart a KAC si-szakosztálya. A KAC si-szakosztályának vezetősége felhívja a szakosztály női és férfi tagjait, hogy kedden este fél 8 órakor a KAC Klubhelyiségében (Capitol mozi felett) a szakosztály értekezletén jelenjenek meg. Ugyanott a fenti időpontban új tagok is jelentkezhetnek.

Társaság

() **Érettségi találkozó.** A kolozsvári unitárius főgimnáziumban az 1898-99. évben végzett osztálytársainkat értesítjük, hogy Kolozsváron folyó év december 2-án, az unitárius kollégiumban érettségi találkozót tartunk, melyre barátainkat ez uton is szeretettel meghívjuk. Dr. Farkas Mózes Gyulay Pap Domokos, Dr. Gyergay Árpád, P. Szentmártoni Kálmán.

() **Meghívó.** Az egyetemes unitárius lelkesítő folyó év december 2-án reggel 9 órai kezdettel Kolozsváron, az unitárius Püspökség dísztermében rendes közgyűlést tart, melyre a lelkesítő tagjait tisztelettel meghívom. Siménfalva, 1939. október 3. Pál Dénes elnök. Tárgysorozat: 1. Ima, Máthé Lajos szentábrahámii lelkész. 2. Előnkki megnyitó, bejelentések, Pál Dénes elnök. 3. Titkári jelentés. 4. Az unitárius az új Káté küszöbén. Dr. Fikker János teológiai tanár. 5. Egyházi énekeink reformja, Péter Odön tordátfalvi lelkész. 6. Pénztári jelentés. 7. Szerkesztői jelentés. 8. Indítványok. 9. Általános tiszteletadás.

() **Teadélutánt rendez a róm. kat. Női Misszió-szervezet** a róm. kat. Női Misszió-szervezet folyó hó 21-én, kedden délután 5 órakor jótékonycélú teadélutánt rendez a Katolikus Kör dísztermében, (Str. Cogălniceanu 7. szám). A teadélutánon gróf Bethlen Györgyné, a szervezet elnöknője „Világhíradó a szociális életből” címmel előadást tart. A rendkívül érdekes előadás a különböző világrészek szociális életét oly tanulságos és meglepő módon tárja elénk, hogy valóságos bámulatba ejti majd a hallgatóságot. A Misszió-szervezet szeretettel hívja meg tagjait, de vendégeket is szívesen lát a vezetősége.

Rádió

KEDD, november 21.
Bucuresti. 7: Reggeli műsor. 12: Pontos időjelzés, vízállásjelentés. 12:03: Hangverseny-lemelés. Utána: hírek. — 13:10: Tandín zenekar. 13:30: Déli zene. 14: Hírek. 14:20: Lemezek. 15: Hírek. 19: Csevegés. 19:17: Nyitányok. 19:50: Hírek. 20: Felolvasás. 20:15: Lemezek. 20:45: Hírek. 21: Mozart-est. 22: Lemezek. 22:30: Hírek, utána hírek magyar nyelven. 23:45: Hírek.
Budapest I. 7:45: Torna, hanglemezek, étrend. 11: Hírek. 11:20: Felolvasások. — 13:10: Katonazene. 13:40: Hírek. 14:30: Lemezek. 15:30: Hírek. 17:15: Felolvasás. — 17:45: Hírek. 18:15: Hegedű. 18:40: Csevegés. 19: Hanglemezek. 19:45: Előadás. — 20:15: Hírek. 20:25: Cigányzene. 21:10: Az ördög hegedűse, hangjáték. 22:40: Hírek. 23: Szalonzene. 24:20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Varsónál elűnt az Est-lapok tudósítója

(BUDAPEST.) A budapesti Est-lapok egyik ismert nevű munkatársa volt Sillei Rezső, aki még a legutóbbi lengyel-magyar háború megindulásakor is Varsóból tudósította a három újságot. Rajta kívül Varsóban élt még egy kisebb magyar kolónia, amelynek tagjai azonban már augusztus végén elhagyták a lengyel fővárost. Silleit azonban odakötötte hivatása és így ő továbbra is ott maradt, sőt rendszeresen küldte tudósításait is.

Egyideje azonban Sillei Rezső elhallgatott, sőt a háború befejezése óta sem adott magáról életjelet. Most hírek terjedtek el arról, hogy a kitűnő újságíró, családjával együtt, bomba áldozata lett. Ez, sajnos, annál valószínűbb, mert az Est-lapok azóta minden irányban tudakozódtak Sillei után, de sehol nem tudnak róla. Már pedig az nem valószínű, hogy egy olyan jó és fűrge újságíró, mint Sillei, hallgasson, ne küldjön tudósításokat és egyáltalán ne adjon magáról életjelet.

Ugyancsak Varsóban tartózkodott a háború kitörésének és Varsó ostromának ideje alatt is a miskolci társaság három hölgytagja, a három Komári-lány. Róluk sincs semmi hír. Hozzá tartozóik most végül a Vöröskereszthez fordultak, hogy hátha így meg tudnak valamit a leányok sorsáról.

Milyen kötelezettségük van azoknak, akik a lengyel menekültek részére lakást vagy butorozott szobát adtak bérbe

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kolozs megye prefekturájának a lengyel menekültek segélyezését intéző hivatala 1920—1939. szám alatt hirdetményt bocsátott ki, amely a következőket tartalmazza:

1. Mindazok, akik lengyel menekültektől gépkocsikat, gépkocsialkatrészeket, vagy tartalékreszereket vásároltak, anélkül, hogy az értékesítő bizottság alakja eljárásainak eleget tettek volna, kötelesek, hogy a kolozsvármegyei prefekturán a jelen hirdetménytől számított 5 napon belül letétbe helyezték a szükséges igazoló iratokat. A kihágást elkövetőket nemcsak letartóztatják, hanem a járműveket is elkobozzák tőlük.

2. Mindazok, akik lengyel menekültek részére lakást vagy butorozott szobát adtak bérbe és ezért pénzt igényelnek, kötelesek december 22-től kezdve naponként délelőtt 11—1 óra között megjelenni N. Ramboiu főszolgabíró-nál a vármegyei prefekturán, akivel közölniük kell, hogy mit igényelnek a lengyel menekültek részére bérbeadott lakásért.

3. Akik a lengyel menekülteknek lakást vagy butorozott szobát adtak bérbe, kötelesek ezt a rendőrkész-tura népesedési hivatalánál is bejelenteni és az ingatlankönyvecskébe is bejegyezni ezt a körülményt.

Megyei ármegállapító hivatalokat létesítenek

(BUCURESTI.) (Rador.) A Jurnalul című bukaresti lap szerint az áruüzérkedés letörésére vonatkozó új törvény intézkedései alapján megyei ármegállapító hivatalok létesülnek, amelyek a helyi piacok statisztikája alapján állapítják meg az árucikkek árát és a leggyorsabban eljárnak a kihágókkal szemben. A megyei hivatalok munkája egy központi hivatalban összpontosul. Ez a központi hivatal azután a beérkezett jelentéseket felterjeszti a nemzetgazdasági minisztériumnak. A megyei hivatalok megállapításai nem lehetnek általánosak, hanem azt esetről-esetre a helyzet alakulása sze-

rint módosítják. Az áruüzérkezés letörésére vonatkozó törvény gyakorlati alkalmazása nem lesz zaklató sem a fogyasztóra, sem pedig a kereskedőkre, de minden visszaélést szigorúan meg-torol. A törvény célja nem a büntetés, hanem az árak a fogyasztók képességeinek arányában való megállapítása és csak akkor, ha a kereskedők áthágják a megállapított árakat, alkalmaz büntetést. A hivatal a tisztviselőit a legnagyobb körültekintéssel válogatja ki és a részükről történő legkisebb visszaélést is a legnagyobb szigorral torolja meg. A törvény nem érinti a becsületes kereskedők munkáját.

RIO mozgó

November 20-tól 26-ig mindennap 3, 6 és 9.
Két részes nagy dzsungelfilm, egy előadásban!

A dzsungel tragédiája

Eddig még nem látott izgalmas dzsungel filmsláger
Fősz: **Betty Jane Rhodes** és **Raymond Hatton**
III. Journal. Helyárak: 14 plusz 5 lei.

Erdélyiek Budapesten

Az erdélyi ember jobban együtt tud érezni a mások bajával, mint a budapesti

Ma is román ember a Rókus-kórház egyik főorvosa

(BUDAPEST.) A budapesti Központi kávéházban, közel az egyetemhez, egy kis erdélyi társaság gyűlt össze minden este: Zágoni Dezső, Petrovay Tibor, dr. Zágoni István, Szász Endre és mások. Multat és jövőt melengettek. Aztán hirtelen, mintha a töve fagyott volna le, Zágoni Dezső halálával széthullt ez a kolozsvári földből átültetett embercserje. A társasasztal felbomlott — és olyan messze szóródtak, mint például a Rákóczi uti Palace kávéház, ahol Szász Endre ültött tanynát és nézi az egyik nagy, sarki ablakból a kinti népek jövését-menését, mintahogy még nemrég a főtéri New York kávéházból nézte.

Odaülünk hozzá, éppen a déli lapokat böngésszi:

— Jónapot Balázs Samu!

Most sincs hát egyedül a kolozsváriak volt, kedvelt drámai színésze húzódik meg mellette a falnál. Kiderül rövidesen, hogy hát ez is egy kis erdélyi sziget. Itt Szász Endre a központ, ököreje telepednek, ő a legfrissebben érkezett s így a nosztalgia-keletre leginkább alkalmas.

Hogy is állunk ezzel a nosztalgiaival?

— Hogy őszinte legyek, — magyarázza Szász Endre, — én a szó szoros értelmében vett nosztalgia nem ismerem. De az természetes viszont, hogy ha valaki az életét egy más rög-ből kiszármazva töltötte el, azt sokáig jobban érdeklik az ottani dolgok, ese-

mények, mint az itteniek. Pedig, pedig... — jellegzetes mozdulatával hajol előre, — Pest nagyon-nagyon sokat nyújt. Pest olyan szép, hogy a nosztalgiaát legyőzi a szépség.

Hát még akkor mit mondana Szász Endre, ha ő is járná minden hétvégén a csodálatos budai hegyeket, a Pilit, a Börzsönyt, a kisinóci, nagyinóci menedékházakhoz vezető vadregényes utakat, a Nagyhideghegyet, aminek már a neve is félelmetes és fenséges.

— Most őszinte feleletet kérek: Csak ugyan tapasztal különbséget az erdélyi és a pesti magyar lélek között? Hosszu kezét, ujjait kinyújtja, leteszi az újságot:

— Igen, — feleli határozottan, ám pontos akar lenni: — azt hiszem azonban, hogy ez sok tekintetben a kisvárosi életnek is a folyománya. Az erdélyi ember jobban együtt tud érezni a mások bajával, mint a pesti. Több együttérzés van bennük minden téren. Ne felejtjük azonban el, hogy a pesti ember majdnem hogy óramű. Minden perce ki van szabva. Elfoglalt, a megélhetés technikája több idejét veszi igénybe, nem ér rá a mások gondjaival törődni. És azt se felejtjük el, hogy az erdélyiek itt is, otthon is, fentartják, ápolják a szolidaritást, szinte, mint egy szent hagyományt. Például, ha itt vannak Pesten, akkor nemcsak az erdélyiekre vonatkoztatják, hanem új pesti ismerőseikre is.

Ha előző nap túlerőltető izmait szorok reggelre megmerevedtek, kenjen a merev testrésze Sloanst. Pillanatszerűen érezni fogja, hogy árad a fájó izmokba jótékony meleg, amely nagyobb mennyiségű friss és üdítő vért visz magával és feloldja a fájó izmokat. Az enyhülés azonnal beáll. Hogy ilyen fájdalmak eljőjen, vegye használatba sportolás előtt Sloanst. Rugékonnyá teszi izmait és jobban fog sportolni!

SLOAN'S LINIMENT

a család gyógygyőzele

Fokozza
A
SZERVEZET
TEVÉKENY-
SÉGÉT.

Lehet, hogy kissé elfogultan látom ezt de így van.

Ennek az együttérzésnek igen szép példája adódott éppen a szegény Zágoni Dezső halálával kapcsolatban. Nem beszélve arról, hogy valóságos családi gyásszá vált az itt élő erdélyiek számára és hogy a temetésén szinte kézzelfoghatóan röpdösött az összegyűlteket felett az erdélyi lélek, de később is, gondoskodás történt özvegyéről és éppen dr. Zágoni István volt az, aki kivitte hogy férje volt szerkesztőségében, a „Magyarország”-nál íróasztalt kapjon. És Zágoni Dezsőné, aki Erdélyben is sokáig volt újságíró-nő kitűnően meg is állja a helyét.

— Kik vannak idefönt nagy pozíciókban, ismert kolozsváriak?

— Hát a repatriáltak közül például Biró Balázs, aki otthon ügyvéd és ismert városházi ember volt, — feleli Szász Endre. — Ő most közigazgatási bíró. Aztán Boér Elek, a volt egyetemi tanár, aki szintén közigazgatási bíró. Kenéz Béla miniszter volt azóta, talán többször is. Otthon ő is professzor volt.

Szó kerül az itt élő románokra s példák igazolják, hogy a magyar kormány ma sem támaszt akadályt az érvényesülésük elé. A Rókus-kórház egyik főorvosa dr. Câmpianu, egyetemi magántanár, Szász Endre pedig figyelmzett egy magasállású rendőr-

tisztre, azután a Sorbán-okra, akik ugyancsak nagyragu államhivatalnokok, nem is szólva Bud Jánosról, a volt pénzügyminiszterrel s a gazdasági élet ma is nagytekintélyű alakjáról.

— De még sokakkal találkoztam amióta Pesten vagyok, — jegyzi meg Szász Endre, — csak nem jut eszembe hirtelen a nevük.

Ezután az erdélyi írókról beszélgetünk.

— Kiváló helyzeti energiájuk volt, — mondja Szász — ami persze tehetség nélkül nem lett volna elég. De néha riadtan nézek szembe azzal a gondolattal, hogy esetleg a nagy sorsfordulat nélkül — az egyik talán ma is ügyvéd, a másik bankhivatalnok volna. Furcsa körforgás, drága ár...

A magánéletéről nem igen beszél Szász Endre, csak annyit említ, hogy penzióban lakik egyelőre, mert Erdélyből nem olyan könnyű a felkötözés, össze kell húzódni. A kávéházból elkísérjük egy darabon. Unokatestvéréhez, a nagybeteg Szász Zoltán íróhoz megy látogatóba. Villamosra száll, feltűri gallérját. Hideg szél fuj — tél ez már...

Erdélyről, erdélyiekről való beszélgetés után valahogy mindig egy kis melankólia marad az emberben.

(b.)

Jóváhagyta a táblalá vádtanács is a sikkasztó iskolai titkár letartóztatását

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A kolozsvári ügyészség nagy eréllyel folytatja a vizsgálatot Rusu Ioan iskolai titkár ügyében. Rusu — mint megirtuk — az Egyetemi Tanárképző Intézet alkalmazásában volt és mint az iskola pénzügyeinek intézője, 1933. óta közel más félmillió lejellel károsította meg az intézetet. A megtévedt tisztviselőt az új adminisztratív igazgató leplezte le, aki hivatalának átvétele után átvizsgálta a közigazgatási könyveket és ebből arra a meglepő megállapításra jutott, hogy a tanulók legtöbbje 4—5 évre visszamenőleg adós maradt a tandíjjal. A fizetési hátralékban lévő szülőknek felszólítást küldött, de a legtöbbjük hivatalos nyugtával igazolta, hogy a tandíjat rendes időben rendezték. Több szülő már nem tudta felmutatni a nyugtát, mert az időközben elveszett, de határozottan kitartottak amellett az állításuk mellett, hogy az iskolai díjakat mindenkor a legrövidebb időben befizették az intézet pénztárához. A házivizsgálat során megállapítást nyert, hogy Rusu nyugtákat hamisított és az így elsikkasztott pénzt a saját céljaira fordította.

Rusu letartóztatták és ezt a határo-

zatot a törvényszék is megerősítette. Az ügy Teodorescu vizsgálóbíróhoz került, aki tegnap az ügyben több tanút hallgatott ki. Rusu kitarat állítása mellett, hogy az elsikkasztott pénz összege mindössze 120.000 lei.

A sikkasztó iskolai titkár a törvényszék vizsgálati fogságot megerősítő végzése ellen a táblai vádtanács-hoz felebbezett. A vádtanács tegnap délben foglalkozott Rusu Ioan titkár felebbezésével és azt elutasította.

— Szivszélhűdés ölte meg a szőlőtulajdonost. Nagyváradról jelentik: A biharmegyei Szalárd községben megdőbbszent hirtelen halálesetet fedeztek fel. Néhány nappal ezelőtt a szomszédos hegylakóknak feltűnt, hogy Sas János szőlőtulajdonos már napok óta nem mutatkozik a hegyen. Néhányan meg akarták tudni ennek az okát és felkeresték. Legnagyobb megdöbbenésükre a présház ajtaját nyitva találtak és behatolva oda, erős hullaszag ütötte meg orrukat. A földön feküdt Sas Jánosnak már oszlásnak indult holtteste. A hatóságok megállapították, hogy Sas Jánost szivszélhűdés ölte meg. Temetésére az ügyészség megadta az engedélyt.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSI ARANK: Szavanként 2 lej, vastagabb betűkkel 3 és 4 lej, első szó 3 lej. Allást keresőknek első szó 2 lej, többi 1 lej. Jelzés és címnélküli hirdetések kezelési díja 5 lej. Csak portózott jelzésű leveleket továbbítunk és csak válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolunk. Apróhirdetéseket csak a közlési díj előzetes lefizetése mellett veszünk fel. Támpéldányt nem adunk. Hivatalos óra reggel 8-tól este 7-ig. Hirdetéseket aznap megjelenésre csak délelőtt 10 óráig veszünk fel.

VILLANYONDOLALÁS külföldi módszerrel és szerekekkel. Csak párolva és nem kiszáritva. 14 perc alatt előállítva, a hajfényt és hullámot kap. Nyolc havi garancia. Már csak 150 lejtől. Reg. Ferdinand 30. Hölgyfodrászszalon. (2919)

ADÁS-VÉTEL

ARANYFOGAKAT, ékszereket, briliánst és gyémánt köveket megveszek. Takarékosági könyvekre kiszolgálók. Rosner ékszerész Cluj, Cal. Regele Ferdinand 114. (T2683)

INGYEN nem, de hihetetlenül olcsón vásárolhat finom férfiruha és kabát szöveteiket, készfőzőket, kötöttárukat, maradékokat Finkelsteinnél. Str. Stroescu 3. udvarban, Urania mozi háttamogott. (2678)

SCHIMBASLOVAK Háraknál kaphatók. Str. Băii Someseni, Telefon: 36-23. (2935)

HASZNÁLT rézüst eladó. Str. Moldovei 6. (7875)

ELADÓ hizott fajbaromfi, tyúk, kacsa, liba, pedigrés német vizsla és tacsó. Str. Budai Deleanu 59. Megtekinthető délután. (7803)

OICSÓ TŰZIFA PERIS

eladja Státus erdőben termelt prima száraz hasábos fát. Egy öl 980 lej. Ugyanez 1000 krg. végva 690 lej telepen átvéve. Str. Gării 19-a. (6857)

ELADÓ majdnem új állapotban lévő gyermekkosci, modern sülyesztős sötétlők. Cal. Reg. Ferdinand 14 I. em. háttul. (7753)

VILÁGOS háló és könyvszekrények eladók. Piața Unirii 7., első emelet, Apartement 4. Megtekinthető 11-1 óráig. (7694)

ZONGORA rövid, kitűnő 15.000 lejért eladó. Bizomány. Sternbergnél, str. Regina Maria 29. (7790)

ELADÓ ócska vaságy, nagy vaslábosok zsirbádóg, vasaló, üvegek, sakkjáték. Str. Saguna 18. jobbra. (7788)

ELADÓ új Dániel kályhák Str. Oăsanu 134. szám. (7795)

KÁPOSZTÁS hordók eladók. Str. Kogălniceanu 8. (2989)

KITŰNŐ márkájú, jókarban lévő pianót keresek megvételre. Cim a kiadóban. (7738)

Szép női és gyermekcipőket a legolcsóbban csak a

„POPULAR“-ban

vásárolhat. Calea Regele Ferd. No. 10. Az udvarban.

ELADÓK: Fali kirakat vitrin, dobkályha, zsirosbádóg, házi kávépörkölőgép, gyorsfőző, ugorkás és literes üvegek, mosdó és munkaasztal, kertü öntöző, hegedű tok, márvány, használt fehérműk és ruhák, férfi trikófőző, pullover, stb. Cal. Reg. Ferdinand 89. Apart 1. (7835)

ELADÓ 60 literes öntött vasüst, házzal. Ért.: Mészáros Szövetség, a Portásnál. (7880)

EGY jó télikabát eladó. Megtekinthető d. u. 4-7. Str. Ilie Măcelar 21. (3011)

KÖZPONTBAN lévő, megélhetést biztosító üzlet átadó azonnal. Cim a kiadóban. (7833)

VITRIN, 1 üvegajtó vasrózó olcsón eladó. Str. Căp. Ignat 46. (7886)

HASZNÁLT zseb- és karórát veszünk. Goldmann, P. M. Viteazul 13. (7887)

AFRIKAI fajkutya eladó. Str. Popa Fărkaș 12. (3017)

KÖVÉR dísznő eladó. Str. Lunga 29. (7892)

FOGTECHNIKAI felszerelést veszek. Egyenként is. Str. Reg. Maria 6. Apartamentul 21. (7896)

KÉT jókarban lévő világos ruhaszekrényt és egy toalett tükört megvételre keresek. „Szekrény“ jelíge a kiadóba. (7898)

Gyümölcs a fán

Zilahy Lajos legújabb színműve

Ünnepi este lesz szírdán a színházban. A magyar színművészet egyik legkitűnőbb művelőjének, Zilahy Lajosnak legújabb darabját adják elő színészeink.

Zilahy Lajos híres arról, hogy hatalmas drámaírói képességeit sohasem fecsérelti sekélyes mondanivalókra. Minden darabjának sulya van s a humoros és komoly helyzetek váltakozása sohasem üres írói fogás nála. A Sütő a nap, Tábornok, Hazajáró lélek, Tűzmadár, Urileány, s még annyi sok remek dráma és vígjáték szerzője éppen azzal szerezte nemzetközi hírnevét, hogy a színpadi hatás eszközeit mindenkor nemes mondanivalók szolgálataiba állítja.

Gyümölcs a fán című új műve a mai magyar élet egyik legégetőbb kérdését viszi színpadra. A meddő közép-

osztály a nagy népi medence vérével akarja felfrissíteni önmagát, de ez a suta kísérlet nem végződhet a középosztály győzelmével. Ez a darab programja, ha ugyan ilyenről beszélni lehet. A tudós egyetemi tanár és magtalan felesége elhatározzák, hogy falusi cselédleányuk szülőjén gyermekeket a tanár számára, s azt majd sajátjukként nevelik. Ebből a magból indul a darab, amelynek izzó drámai levegője, nagyszerű úri és paraszti figurái, nemes humora és halk pátosza valóban feledhetetlen élményt jelent.

Fényes Alice, Paál Magda, Haáz Jolly, Beness Ilona, Hegyi Lili, Havady Nagy Ilonka, Faludi Márta, Nagy István, Tóth Elek, Lantos Béla, Szabados Árpád alakítják az újdonság vezető szerepeit.

Bókay János szírdán Kolozsvárra érkezik

Egy hete mutatta be a budapesti Nemzeti Színház együttese Bókay János új vígjátékát, a Feleséget. A lapok egyöntetű jelentései szerint ez a vígjáték Bókay magasra ívelő pályafutásában is ugrásszerű emelkedést jelent. Napokkal előbb eladott, táblás házak jelzik az újdonság sikerét.

Annál megtisztelőbb színdarabunkra nézve, hogy Bókay János már szírdán reggel ideérkezik és személyesen vezeti a Feleség kolozsvári próbáit, a jövő hétfői bemutatóig. A vezető szerepeket Fényes Alicera, Haáz Jollyra, Kovács Györgyre és Nagy Istvánra osztotta az igazgató.

Köztudomású, hogy Bókay János eddig minden kolozsvári premierjén megjelent, s ezzel is tanúságot tett arról a magas hivatástudatról, amely egész írói működését jellemzi.

ELADÓ új modern konyhaberendezés. Str. Avram Iancu 7. (7899)

KÖTŐGÉP lapos 14-26 eladó. Str. Aventuriosă 41. (7901)

BIZTOS PÉNZMEGTAKARITÁS

Ha szövet, vászon, damaszt, diftin, de-jalin és más textil áru szükségletét nálam szerzi be. Cal. Reg. Ferdinand 75., udvarban. Apart. 2.

BELVÁROSI vendéglő családi okok miatt azonnal átadó. Cim a kiadóban. (7902)

MODERN dióhálok és kombináltak, hármas szekrények olcsón eladók. Cal. Victoriei 25. asztalosnál. (7903)

INGATLAN

ELADÓ egy parcella a Nagy Gábor-féle tanya mellett. A szamosfalvi vám közelében. Ért.: Reg. Carol II.-ucca 31. Abrudan (3009)

KIS ház gyümölcsösrel 900 nm., parcella 420 nm. előkelő negyedben eladó. Cim: Újságüzlet, P. Unirii 2. (7881)

KÖZPONTBAN házrészt eladó. Értékemzi Ernyőüzemben, Cal. Reg. Ferdinand 3. (7904)

ELADÓ sürgősen Reg. Ferdinand közelében ház egy szoba, konyhával 210.000 lej, abból átvethető 40.000 lej bankteher. Megbízva Gabányi, Str. Vrăbiiilor 19. délután. (7882)

ALLÁST KERES

INKASSZÁNS kerékpárral, garanciával és irodai gyakorlattal rendelkező állást keres. Str. Rugului 21. Markovits. (7785)

MOSÁST, vasalást, nagytakarítást olcsón vállalok. Str. Cicio Pop 68., ajtó 1. (7870)

ALLÁST KAPHAT

TŰZÖNÖT keresek, ki a bőrdíszmű szakmában jártas. Felméry, Str. Reg. Maria 3. (7755)

KERESEK idősebb urnő mellé szerény igényű nőt, ki minden háztartási munkában segítkezik. Cim a kiadóban. (7871)

ROMÁN francia, esetleg román-német nevelőnőt keresek délutánra 3 és 7 éves fiaim mellé. Str. G. Tamas 9. Dr. Somogyiné. (7747)

PERFEKT szakácsnő inasházaspárt keresek. Maresal Foch 65. emelet. (7752)

INGYEN adok butorozott lakást komoly nőnek kevés segítségért. Cal. Reg. Ferdinand 89. Apart. 4. Délután 5-8 között. (7876)

CIPÉSZSEGÉD azonnal felvétetik. Elias, Str. Trecătoare 7. (7879)

KASSZAKISASSZONYT felveszünk azonnali belépésre. Ajánlatok az Elka cipoüzletbe. (3016)

FŰSZERÜZLETBE kifizetőt, vagy tanuló felveszek. Ugyanott goblen kézimunkák eladók olcsó árban. Str. Moldovei 10. (7900)

FŐZNITUDÓ mindenest kerestetik jó fizetéssel zsidó fiatalpárhoz. Urania palota, „Urania“ rövidárüzlet. (7848)

KONYHAI munkára bejáromót felveszek. Str. Saguna 4. Restaurant. (7885)

EGY jó munkás borbélysegéd felvétetik. Krämer, Cal. Reg. Ferdinand 108. (7888)

ELSEJÉRE keresek szakácsnőt „Rusu“ vendéglő, P. Gării 8-a. (7839)

ANGOL munkást felvesz Rosenfeld Mór nőiszabó. Cal. Reg. Ferdinand 14. (7890)

KIFUTÓFIUT azonnalra felveszünk. Cim a kiadóban. (7891)

ÖNÁLLÓ foglalkozású, megfelelő iratokkal rendelkező, megbízható, lehetőleg gyermektelen házaspár azonnali szobát, konyhát kaphat egy személy kiszolgálása és ebédkoszt ellenében. Ugyanott bejáromót is keresek. Str. Bis. Ort. 5. (7893)

BEJÁRÓNÓT délelőtti takarításra felveszek. Eppler, Str. Saguna 16-a. (7895)

HÖLGYFODRÁSZ segédnőt és gyakornokokat felveszek. Cimét kérek a kiadóba leadni „Fodrásznő“ jelíge. (7740)

PERFEKT szakácsnőt, szobalányt keresek. Maresal Foch 65. emelet. (7751)

KÜLÖNFÉLÉK

36 éves özvegy! Bocsánat, két „Lupu“ vendéglő van, de ha komolyan gondolta, kérek pozitívabbat. (Őszi rózsá.) (7897)

Elrepült

egy kanári. Megtalálójá 300 lej jutalomban részesül. Str. Carpaților 23. (7793)

Bőrkabátokat

méret után szakszerűen készít, javítást és festést garancia mellett legolcsóbban Bergfeld I. Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 10. Gólyával szemben. (2756)

TŰZIFA elsőrendű olcsón megrendelhető Primaria trafikban. (7772)

IZLETES házikoszt abona, ebéd, vacsora 700 lej, menü 3 fogás 18 lej, Str. Kogălniceanu 8., földszint a. 7. (2987)

OKTATÁS

MŰSZAKI rajzoló, szabadkézirajz, szobrászat és művészeti TANFOLYAM hölgyek, férfiak és gyermekek részére, Felvilágosítást nyújt Dénes titkár ur esténként 7-9 óra között, az Unitárius Kollégium tornatermében. C. M. Foch 12. (7878)

KÖNYVELESI TANFOLYAM Falk Dezsőnél. Calea Regele Ferdinand No. 34. (8456)

FRANCIA, román fordítást, levezést és a legújabb módszerekkel (Berlitz, Duden, Schidloff) magánórákat, beszélgetést és vizsgára való előkészítést vállal pedagógiai gyakorlattal rendelkező diplomás tanár. Cim a kiadóban. (T1775)

NÉMET nyelvet biztos sikerrel, akadémiai és egyetemi anyagot is tanít. Csoporthoz tanításra előjegyzéseket felvesz. Székelyné, Str. Cuza Vodă 5. (Iparkamarai épület III. em. 19. ajtó, díjtalan lífthaszalát.) (8454)

KIADÓ LAKÁS

KIADÓ december 1-ére üzlethelyiség, alkalmas műhelynek, raktárnak (udvarban). Piața Unirii 22. Házfelügyelőnél. (7868)

GYÁR, műhely, raktárhelyiségek kiadók. Érdeklődők címeit „Iparárammal“ jelíge a kiadóba kérem. (7564)

VASUT közelében december 1-ére olcsón kiadó nagy szuterin szoba gyermektelen házaspárnak. Ertekezhetni: Str. Moldovei 7-a. (7739)

KIADÓ új házban még nem lakott 2 szobás összkomfortos lakás. Str. G. Tamas 9. Dr. Somogyiné. (7746)

3 SZOBÁS komfortos lakás azonnal kiadó. Str. Paris 7-A. (7736)

KIADÓ két szoba, konyha olcsón Str. Hasdeu 38. Ertekezni 40. alatt. (7767)

KIADÓ 2 szoba, konyha. Str. Mico 33. (7782)

2 SZOBÁS garzonlakás fürdőszobával kiadó december 1-ére. Str. Regina Maria 5. szám. (3007)

EGYSZERŰ butorozott szoba két fiatal embernek kiadó. Személyenként 300 lej. Str. Aurel Popovici 23. (7857)

KIADÓ kétszobás üzlethelyiség, kocsimának, műhelynek, esetleg lakással. Str. Lilliei 1. Erd.: Str. Amurg 39. (7867)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba kiadó. Cal. Reg. Ferdinand 55. (7894)

A THALIA MAGYAR SZÍNHÁZ

MŰSORA:

Hétfő este fél 9: **Velencei Kaland.**

Kedd: **A Gyümölcs a fán** házfőpróbái miatt nincs előadás.

Szerda fél 9: **Gyümölcs a fán** (Zilahy Lajos legújabb, nagyszerű színműve. Fősz.: Fényes Alice, Paál Magda, Haáz Jolly, Benes Ilona, Havady Nagy Ilonka, Hegyi Lili, Faludi Márta, Nagy István, Tóth Elek, Lantos Béla, Szabados Árpád. Rendező: Szabados Árpád. Premier bérlet 12 sz.)

Csütörtök fél 9: **Gyümölcs a fán** (Rendező bérlet 12.)

Péntek fél 9: **Gyümölcs a fán** (Irodalmi bérlet.)

Szombat délután 5: **Francia szobalány.** (Oicsó helyárrakkal.)

Este 9: **Gyümölcs a fán.**

Vasárnap délután 3: **Tanase revütársulata.**

Délután 6: **Gyümölcs a fán.**

Este 9: **Tanase revütársulata.**

SELECT MOZGÓ: Farandala (Tánc a föld körül). Ginger Rogers és Fred Astaire ez évi remeke, szebbnél szebb dalokkal és táncokkal. Műsorán kívül a legújabb világhíradó és O. N. T. jurnál.

ROYAL MOZGÓ: Jean Gabin világhíradó filmje: **Emlékek éjszakája.** A film kényes tartalmánál fogva nem ajánlatos kiskorúaknak. Partnerrei: Jaqueline Laurent, Jules Berry. Előtte Metro híradó.

CAPITOL MOZGÓ: Egy mámoros bál éj. Csajkowszky, a nagy orosz zeneköltő élete film. Irta: Ciffra Géza. Fősz.: Zarah Leander, Hans Stüwe, Rökk Marika. A film előtt új Paramount világhíradó.

RIO MOZGÓ: Ma: 3, 6 és 9: **A dzsungel tragédiája.** Az évad legnagyobb szenzációja. Fősz.: Betty Jane és Raymond Hatton. II. Híradó. Kív. műsorunk csak pár napig közlökívánatra: **A hindu siremlék** mindkét része egy szerre.

URANIA MOZGÓ: Az álarcos ember. Mindkét rész egyszerre, teljes mű. Izgalmas kalandorfilm. Fősz.: Tonto, az indiánok vezére és Silver, a csodáló.

Hirek

NAPTÁR. 1939. November 21, Kedd.
Róm. kat.: B. Assz. bem. Prot.: Oli-
vér. Ort.: Intrarea în Biserică. Izr.:
9 Kiszlev.

VIDÉKI ELŐFIZETÉSI ÁRAINK:
Egész évre 550, félévre 280, negyedévre
150, egy hónapra 50 lej.

JÓESTÉT!

STATISZTIKA

Még háboru előtt történt, hogy az egyik község előjárósága felszólítást kapott: állítson ki statisztikai kimutatást arról, hogy a községben az elmúlt esztendőben hány ember halt meg természetes halállal. A bíró a következőképpen szerkesztette meg az iratot:

„Az elmúlt évben a községünkben 30 ember halt meg. Ezek közül egyet orvos kezelt, a többi természetes halállal halt meg.”

Az ÉLETMŰVÉS

Nagy: Tudod barátom, én szeretek a mindennapi élethez egy kis veszedelmet is tenni.

Kiss: Igen, azért leszed a borsót késel...

— **Ügyeletes gyógyszerárak.** November 18. szombaton reggeltől november 25. szombaton reggelig a következő gyógyszerárak teljesítenek éjjeli szolgálatot. Unicorn, Unirii-tér; Demeter, Motilor-ut; Somlea, Regele Ferdinand-ut; Palocz, Marechal Foch-ut.

Börkabátot

méret után készít, javít és fest speciális módszerrel. Tisztek részére az új előírás szerint dolgozunk. I. Hirsch, C. M. Foch 5. „Sorával” szemben.

— **Vércsre verte az édesanyját.** Szatmárról jelentik: Miculus Ioan szatmármegyei, Porleti községi fiatallembert édesanyja összeszidta könnyelmű és kicsapongó magatartása miatt. Tegnap, amikor ismételt szövtátra került sor, az anya és fia között, az elvetemedett fiu farkosbotot ragadott és édesanyját súlyosan bántalmazta. Betörte a fejét és eltörte balkezét. Az izgága és magáról megfélelmező fiut a csendőrség letartóztatta.

— **Orvosi hír.** Dr. Gusner Miklós hazaérkezett. Fogorvosi rendeléseit megkezdte Str. M. Foch 25. Telefon: 23-26.

— **Felhőszakadás, árvíz Svájcban.** Bernből jelenti a Rador: A legutóbbi borzalmas felhőszakadás és árvíz Svájc különböző vidékein rendkívül nagy károkat okozott.

DIANA

Hátfájás!

A Diana lemosás valóságos jótétemény

— **KITÖRT AZ ETNA TÜZHÁNYÓ.** Rómából jelenti a Rador: Az Etna tűzhányó vasárnap erős tevékenységbe kezdett. A főkráter szokatlanul nagy mennyiségben önti ki magából a lávát, amely lassan terjed szét a kráter környékén. Az éjszakai órákban az eget egész messzi környékre vörösre festették a kráterből feltörő lángnyelvek.

— **Felakasztotta magát.** Nagyváradról jelentik: Herman Gyula, a biharmegyei Bályok községben lakó férfi tegnapi felakasztotta magát. Mire hozzatartozói levágták a kötélről, már nem lehetett rajta segíteni. A bevezett vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a szerencsétlen férfi a féltékenységre miatt akasztotta fel magát, mert nem bírta elviselni azt a tudatot, hogy az asszony esetleg megcsalhatja őt. Temetésére az ügyészség megadta az engedélyt.

Dusgazdag és kalandos házasságot kötött Berlinben egy fiatal nagyváradi ügyvéd

(BUDAPEST.) Moszkva, Berlin, Páris, Budapest és Nagyvárad a főbb állomásai annak a nemrégén létrejött házasságnak, amelyben a férfi főszerepet egy Nagyváradról elszármazott fiatal budapesti ügyvéd, dr. Markovics László játsza.

Nagyváradon sokan fognak emlékezni még Markovics Laci-ra, akinek szülei a Pávele-uccán laktak. A gimnazista Markovics Laci számos jó barátot mondhat magáénak még ma is a Peceparti Párisban. Érettségi után Markovics Laci a jogra iratkozott be és kitüntetéssel tette le összes vizsgáit.

A fiatal ügyvéd eleinte bojtároskodott, majd Budapestre költözött és itt nyitott, a Károly-köruton irodát. Klientéllája hamarosan kialakult és ma egyike a legkeresettebb fiatal jogászoknak a magyar fővárosban.

Dr. Markovics László mindig szeretett utazgatni és az egyik ilyen külföldi útján, Berlinben, nemrégén meg-

ismerkedett egy Moszkvából odaköltözött régi család leánygyermekével, akivel hamarosan megszerették egymást. Az apának gyára volt — Párisban.

Maga a házasság is Párisban jött létre és Markovics Laci ott töltötte mézeshegyeit a fiatal asszonykával, aki természetesen az orosz, német és francián „kívül” más nyelvet nem beszélt.

Markovics Laci, a Dunapart szerelmese, — minden csábítás ellenére — hű maradt Pesthez és idehozta fiatal feleségét is, aki most aztán elkezdte a negyedik nyelvet tanulni — a magyart... Amint halljuk, ezt is szép eredménnyel.

A rossz nyelvi pestiek kíváncsian várják, hogy a nemzetközi bonyodalmak idején hogyan fogja „tartani” magát ez a „nemzetközi” házasság. Mi hiszünk, hogy jól.

URANIA MOZGO

Szenzációs műsor! Kaland, izgalom!

AZ ÁLARCOS EMBER

Mindkét rész egyszerre. Minden képzeletet felülmuló izgalmas kalandorfilm. Főszerepekben:

Tonto, az indiánok vezére.

Silver, a csodaló.

Műsoron kívül a legújabb hangos hirdadó.

— **Az óriás-bajusz szomeru története.** Bombayból jelentik: Bhimappa Kuri bijapuri (Bombay állam) földműves súlyos testisértés címén feljelentette három barátját, mert kitépték 45 cm. hosszú híres bajuszát. A panaszos a tárgyaláson bünyeként felmutatta az óriás-bajuszt. A bíró részvétet nyilvánította a panaszosnak páratlan férfiúi diszének elvesztéséért, de kénytelen volt a vádlottakat felmenteni, miután az orvosi vizsgálat nem állapította meg a testi sértés tényálladékát.

MEGNYILT

Kolozsvár legjobb flekdíszelő helye, a „Grátar Special” Str. Dacia 2. szám alatt (Urania palota közelében) Darvas István vezetésével, a közönség szíves pártfogását kérjük.

— **Új vezetőséget választott az „Orpheus” Műkedvelő Egyesület.** Kolozsvár régi komoly művész mulattal bíró műkedvelő egyesülete, az „Orpheus” a közelmúltban tovább folytatta Kováts Zoltán főrendező által beindított átszervezési munkáját és teljesen új vezetőséget választott. Az új vezetőség tagjai a következők: Elnök Páll Elemér, ügyvezető alelnök Derzi Dezső, alelnökök Horváth A. és Tancz Jenő, titkár Tomus Kornél, jegyző Gyulay Margit, pénztáros és könyvelő Balázs Márton, művészeti rendezők Kováts Zoltán és Lichtenstein József, ellenőrök Derzi Dénes és Szabó Kálmán, ügyész dr. Radványi József. Az új vezetőség a józseffalvi tűzkárosultak felszámolására október havában rendezett „Az aranyember” színelőadásának tiszta hasznát: 1276 lejt, teljes egészében beszolgáltatta a Magyar Népközösség Központi Irodájába a józseffalvi segélyalap javára. Az új vezetőségnek értékes nyeresége Lichtenstein József, akivel két kitűnő rendezője van az egyesületnek. December 10-én a második józseffalvi előadás keretében mutatkozik be Lichtenstein József, mint rendező, aki ez alkalomra Möriz Zsigmond óriási silkert aratott „Buzakalász” című 3 felvonásos rendkívül mulató vígjátékát mutatja be válogatott szereplőkkel. További művészi célkitűzései az ujonnan átszervezett egyesületnek Kováts Zoltán rendezőjének 30 éves műkedvelői és rendezői jubileuma alkalmából színpadra hozza Molnár Ferenc világhírű klasszikus vígjátékát, az „Ördög”-öt, melyet Kováts Zoltán rendez. Majd bemutatja Jókai Mór egy másik hata, mas és gyönyörű színpadi művét, „A fekete gyémántok”-at, melynek előírás szerinti és a gimnázium méreteihez való színpadi díszleteket készített és ugyancsak házlag készíti el a szükséges jelmezeket is.

— **Japán számbabonák.** Nemcsak mi félünk baljós számjegyekről, a japánoknál nem ismeretlen a számbabona. De egészen más értelemben, mert a számok ott szavakat is jelenthetnek, a szó pedig jót is hozhat, de szerencsétlenséget is. A tizenhárom szám nem szerepel a „rossz” számjegyek között. Annál inkább azonban a 42-es és a 44-es, mert ezeknek „shi-shi” vagy „shini”, azaz „halál” is lehet a jelentése. Sok japán nem is megy ilyen számozású vasúti szakaszba, hajófülkébe, vagy szállásbába. De érdekes, hogy annál jobban kedvelik a 444-es számot, mert ennek szó-értelme annyi, mint „yoshi”, vagyis „jó”. A 44-44 alaku számcsoport is kedvező értelmű, mert „jó-jó”-t jelent; mindjárt duplán adja az áldást... Bár a négyes szám annyi, mint „halál”, értelme számcsoportokban, éppen ellenkezőjére fordul. Ilyen páfordulás az is, hogy a 4649-es számot úgy értelmezik, hogy: „Mindenkinek legjobbat kívánunk”.

„IMIG”

zománcozott és fekete fűzőkémence kapható!

L. Diamantstein

vasútlejt, Cal. Reg. Ferdinand 24.

— **Tízezer méter magasságban nem lehet átrepülni az óceánt.** Párisból jelentik: Francia tudósok és repülési szakértők érdekes kísérleteket folytattak azírányban, lehetséges volna-e tízezer méter magasságban 20 óra alatt átrepülni az óceánt. Több tudós és repülővezető bezárta magát egy légmenyesen elzárt ércburába, amelynek légnyomása és hőmérséklete megfelelt a tízezer méter magasságban levő légköri viszonyoknak. A kísérletezők 20 óra hosszat akartak a burában maradni, hogy meggyőződjenek róla, vajjon az emberi szervezet kibírja-e annyi ideig a tízezer méteres magasság légnyomási és hőmérsékleti viszonyait. Tizenkilenc óra elteltével a burában elzárt kísérletezők nagyrésze már ájult állapotban volt, úgy, hogy a kísérletet tovább nem is folytathatták. Megállapították, hogy az ilyen magasságban tervezett óceánrepülés egyelőre kerésztilvihetetlen.

Mártonffy

SZÜCSNÉL

REG. MARIA 10.

Gör. kat. (v. Minorita) templom mellett.

Szörmeárut

legmegbízhatóbban és legolcsóbban vásárolhat, Javitásokat, alakitásokat pontosan és gyorsan eszközünk.

November 20-ig a lefoglalható lovak és járművek tulajdonosainak jelentkezniük kell a hivatalos bizottságok előtt

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A kolozsvári rendőrkvészura lapunk útján is az érdekeltek tudomására hozza, hogy a november 9-én 62.370 szám alatt kibocsájtott hirdetményben a lefoglalható lovak és járművek tulajdonosainak a hivatalos bizottságok előtt való

jelentkezése határidejét 4 nappal, tehát a folyó évi november 20-ig meghosszabbították.

A vonatkozó rendelkezés, illetve hirdetmény szövege egyébként a következő:

„A nagyvezérkar 1939. október 25-én kelt 53.450 sz. rendelete alapján, november 20-ig Kolozsvár város területén osztályozni és értékelni kell a ló-, szekér-, lószerszám- és kerékpárfoglalásokat. Ebből a célból a lovak és járművek tulajdonosainak a lovakkal és járművekkel együtt, a bizottságok előtt a következő sorrendben kell jelentkezniük:

Az első kerületi kapitányság körzetéhez tartozó tulajdonosoknak a városháza udvarán. A II., III., IV., V. és VI. kerületi kapitányságok körzetéhez tartozó tulajdonosok pedig a baromvásártéren.

A tulajdonosoknak az értékelés, becslés és beosztás alá kerülő állatokon és járműveken kívül magukkal kell vinniük összes igazoló irataikat, úgymint az adásvételi iratokat, az állatra vonatkozó bizonyítványokat, a kerékpáregedélyeket és minden más, a katonai hatóságok által kiállított iratokat (lefoglalási rendeleteket, lefoglalási elismervényeket, felmentési, vagy visszautasítási bizonylatokat, stb.)

Az egyes bizottságok naponként reggel 8 órától 1-ig, délután pedig 4-től 6 óráig működnek.

A rendőrség felhívja a járművek és lovak tulajdonosainak figyelmét, hogy mind azokat, akik az osztályozásra és értékelésre kerülő járművekkel és lovakkal, valamint lószerszámokkal a jelen közleményben feltüntetett helyen és időpontban nem jelentkeznek, katonai törvényszék elé állítják, amely a hivatalos lap szeptember 2-án megjelent 202. számában közölt törvényrendelet 47. szakasza alapján, a lefoglalt javak értéke 25—35 százaléknak megfelelő pénzbüntetéssel és két hónaptól fél évig terjedő elzárással sújtja őket.

A nagyfentosságu közleményt dr. Horvat rendőrkvésztor és Timbus dr. helyettes kvésztor írták alá.

— **Gyógyíthatatlan betegsége miatt felakasztotta magát.** Szatmárról jelentik: Precup Dorca 83 éves Szinerváraljai férfi nadrágsszójával lakásának padlásán felakasztotta magát. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy az aggyastyán gyógyíthatatlan betegsége miatt vetett véget életének. Az ügyészség a temetésre megadta az engedélyt.

— **Új hatalmas könyvtár készül Amerikában.** Newyorkból jelenti a Rador: Roosevelt, az Északamerikai Egyesült Államok köztársasági elnöke vasárnap helyezte el a Franklinról elnevezett könyvtár alapkövét, nagy ünnepek keretében. Az új könyvtárt 300.000 dollár költséggel építik fel. Az összeget közadakozásból gyűjtik.

○ Az Unitárius Irodalmi Társaság évi közgyűlését december 2-án délután 3 órakor tartja a kolozsvári unitárius kolégium tanári szobájában.

Giurescu NUF miniszter:

„Egyetek becsületesek, mert a becsület a legjövendőbb tőke!”

(BUCURESTI.) (Rador.) A Nemzeti Ujjászületés Frontja tegnap Ploestiben nagy szakmai gyűlést rendezett, amelyen Giurescu Constantin, a NUF szervező minisztere is megjelent. A gyűlésen Giurescu miniszter a következőket mondotta:

— Kijelenthetem Önöknek, hogy a kormány, amelyet ezen a gyűlésen képviselvek, mindent el fog követni, hogy az összes társadalmi osztályoknak a legnagyobb igazságot biztosítsa. Teljesen egyetérték az Önök képviselőjével, aki beszéde során azt mondotta, hogy a kereskedők és iparosok tekintélyes többsége becsületes. Azt hiszem, hogy a kereskedőknek és iparosoknak ez a nagy többsége a nagyiparos, Henry Ford híres szavait alkalmazza a saját életében is:

A kereskedelemben legyetek becsületesek, mert a becsület a legjövendőbb tőke.

Valóban nincs nagyobb rátermettség, jobb számítás, minthogy mindenben

és mindenhol, a nagyvállalatnál, az iparban, a kézműiparban, a kereskedelemben, vagy szellemi pályán becsületesek legyünk, mert a becsületesség mindig meghozza a megérdemelt gyümölcsöt. Vitathatatlan, hogy a többségnek ez a jelszó irányítja minden tevékenységét. Vannak megtévelyedettek is akik sokak szenvedése frán meggazdagodásra törekcsenek. De ezeket el kell érje az igazságszolgáltatás legsúlyosabb büntetése, mert egy ország szenvedése nem lehet meggazdagodási alkalom egyesek számára.

Giurescu miniszter a szakmai oktatásra áttérve a román nép egyik régi közmondását idézte:

— A mesterség arany karperec, de — folytatta a miniszter — emlékeztet még arra is, hogy igen gyakran nagy erők és vagyonok kiindulása szerény kis műhely volt, ahol kis tőkével, de nagyon sok szízzel kezdtek munkához. Így kell dolgozzék a fiatal-ság és akkor teljesíti kötelességét!

Idegen ágyulövedékek zuhantak svájci területre

(BERN.) (Rador.) A svájci távirati iroda a svájci katonai nagyvezérkar követező jelentését közli: Baselben a Klein Hueningen-uccában két taracklövédék zuhant le. Az egyik lövedék felrobbant és súlyosan megsebesített két személyt. Két, vagy három másik taracklövédék Basel közelében Riehen mellett zuhant le anélkül azonban, hogy komolyabb károkat okozott volna. Hangsúlyozni kell, hogy minden valószínűség szerint nem német ágyulövedékekről van szó. A pontos tényállás megállapítása érdekében azonban be kell várni a folyamatban levő vizsgálatot.

NEMZETI ÜNNE PPRIMO DE RIVERA EMLÉKÉRE

(MADRID.) (Havas.) Jose Antonio Primo de Rivera halálának évfordulóját, november 20-át nemzeti ünnepé emelték Spanyolországban. Tegnap Alicanteban, ahol de Rivera pihen, koporsóját kiemelték és San Nicolasban állították ki, ahonnan phalangista staféták fogják 10 kilométeres felváltásokkal az Escoridba vinni. A staféták felváltásának helyeit márványtáblákkal jelölik meg. A Caudillo rendeletet adott ki, amely szerint a november 20-a de Rivera emlékére nemzeti ünnep lesz.

NÉMET REPÜLŐK HOLLANDIA FELETT

(HÁGA.) (Dunaposta.) Hivatalos jelentés szerint vasárnap több Heinkel-típusú német repülőgépet jelent meg Schierunonnikoog szigete felett, a holland területen 100 méter mélységben. A repülőgépek alig 50 méter magasságban szálltak át északralet irányból jöve. A holland határőrök tüzet nyitottak a német repülőgépekre, amelyek viszonzózták a tüzelést, majd keleti irányban eltűntek. A holland kormány azonnal tiltakozó jegyzéket küldött Berlinbe a német repülőgépek súlyos határsértése miatt.

Tiltakozott a londoni belga követ is az angol kormánytól azért, mert angol repülőgépek sorozatos határsértést követtek el és rendszeresen átrepülnek belga terület fölött.

AZ ANGOL HADÜGY-MINISZTER A NYUGATI HADSZINTÉREN

(PÁRIS.) (Dunaposta.) Hoare Belisha angol hadügyminiszter Gort tábornok, az expedíciós angol hadserg főparancsnoka kíséretében látogatást tett a

nyugati hadszíntéren és vasárnap 180 kilométer hosszúságú arcvonalszakaszt utazott be és szemlélt meg. A hadügyminiszter a legjobb benyomásokkal tért vissza az angol csapatok részéről elfoglalt területekről. Párisba visszaérkezve, részletes tárgyalást

Argetoianu miniszterelnök:

„Románia történelmi fejlődése buza-földjeinek szélére van írva!”

Akinek több és jobb buzája van — azé a jövő!

(BUCURESTI.) (Rador.) A mezőgazdasági kutatóintézetben ünnepélyes keretek között Argetoianu miniszterelnök, Cornateanu, Bujoiu, Giurescu, Zigre, Jinga, Serban és Filip August miniszterek, illetve államtitkárok jelenlétében osztották ki a díjakat a nemzeti buzaverseny nyertesei között. Dr. N. Cornateanu földművelésügyi miniszter ebből az alkalmából beszédet intézett az ünnepélyen résztvevő nagyszámú földműveshez.

— Azt akarom — mondotta Cornateanu miniszter — hogy a román földművesosztálynak ezen a szép ünnepnapján az egész ország tudomást szerezzen arról, hogy a földművelés fokozása és fejlesztése nemcsak a földművesek érdeke, hanem az egész nemzetgazdaságé is.

A MINISZTERELNÖK BESZÉDE

C. Argetoianu miniszterelnök többek között a következőket mondotta beszédében:

— Ha valaki Romániát röviden akarná meghatározni, nem találhatna erre alkalmasabb kifejezést, mint: a buza országa. Történelmi fejlődésünk a legtávolabbi időkől kezdve buza-földjeink szélére van írva. Kérdem: vajjon az argonauták legendája, akik az aranygyapju keresésére a Duna-völgyén felvándoroltak, nincs-e kapcsolatban azzal az arannyal, amely a mi gazdag kalászaikon hullámozott? Ahogy az idők folyamán a buza-földjeink fejlődtek, úgy fejlődött az országunk is. Ne higgyétek, hogy a mi buzafermelésünk azért fejlődött, mert

folytatott le Daladier miniszterelnökkel és Gamelin tábornokkal, a francia haderő főparancsnokával.

TÖMEGES HAJÓKATASZTRÓFA A KELETI TENGERTEN

(BAYONNE.) (Rador.) A délfraanciaországi kikötőbe beérkezett Mawichlell amerikai hajón robbanás történt. A hajó kőolajat szállított Amerikából, amelyet kihajóztott. A robbanás következtében egy matróz életét veszítette. A matrózok az üres tartályok kitisztításán dolgoztak, amikor a robbanás bekövetkezett. A hajó súlyosan megsérült. A hatóságok megindították a vizsgálatot, mert alaposnak látszik, az a feltevés, hogy géprombolás történt, illetve, hogy a robbanást bűnös kezek idézték elő.

(LONDON.) (Rador.) A Grazia nevű olasz hajó hét kilométernyire az angliai partoktól aknára futott és felrobbant. A Press Association jelentése szerint a közelben tartózkodó angol hajók az elsüllyedt olasz hajó 29 hajótöröttjét kimentették a vízből, öt matróz azonban a tengerbefulladt. Egy másik angol hajó a délkelet angliai kikötő környékén 15 matrózt mentett ki a vízből, de kihalászott egy holttestet is. A matrózokat és a halottat a kikötőben partra tették.

(LONDON.) (Rador.) A Press Association jelentése szerint a Blackhill angol gőzös a délkelet angliai öbölben aknára futott és a Simon Bolivar nevű holland személyszállító gőzös katasztrófájához hasonló körülmények között felrobbant és elsüllyedt. A hajó személyzetéből csak 22 embert tudtak megmenteni.

Katasztrófa érte a keletangliai partvidéken a Borjesson nevű svéd gőzöst is, amely szintén aknára futott. A hajó 13 matróza közül 8 életét veszítette.

A tömeges hajószerecsétlenségek ügyében a hatóságok folytatják a vizsgálatot.

C. Argetoianu miniszterelnök beszéde után a gazdasági akadémisták ének-kara elénekelt a román nemzeti himnusz. A díjak kiosztása után az ünnepségen résztvettek megtekintették a színvonalas buza- és tengeri kiállítást.

Megölte az alkohol az alkalmi piaci hordárt

(CLUJ—KOLOZSVAR.) Tragikus módon pusztult el mára virradólag a Mihai Viteazul-téren egy szerencsétlen munkás. A járókelők ma a hajnali órákban arra lettek figyelmesek, hogy a Mihai Viteazul-téren egyik nagy udvarban, ahol a falusi szekerek szoktak állani, egy talyigán munkáskülsejű ismeretlen férfi hullája fekszik. Az értesített központi rendőrség részéről Salcudeanu ügyeletes rendőrkapitány szállott ki a helyszínre dr. Colhon III. kerületi városi tisztiorvos kíséretében a vizsgálat megejtésére. A rendőrorvos megállapítása szerint a szerencsétlen sorsu ismeretlen piaci alkalmi hordárt — akinél semmiféle személyazonossági iratot nem találtak — szívszélhűdés ölte meg.

A kiszállott rendőrtiszt megállapította, hogy a halott Potor László 48 éves és a szerencsétlen ember az elmúlt világháborúban őrmester volt, de miután leszerelt, teljesen elzüllött. Munkás ismerősei ezenkívül még azzal a frivalogistással szolgáltak, hogy a tragikus körülmények között meghalt férfinak egy testvérbátyja van valamelyik fatelepen alkalmazásban. Mint barátai állítják, Laci az éjszaka folyamán erősen berugott a Mihai Viteazul-téren levő Spilmann-féle korcsmában, úgy, hogy csak nagy küzdelemmel tudták a korcsmából kivinni és az udvaron egy talyigára lefektették. A rendőrorvos véleménye szerint alkoholmérgezés következtében szívrohamot kapott és az végzett vele. Holttestét beszállították a orvényszéki bonctani intézetbe.

— KIGYULLADT AZ ORIENT EXPRESSZ POGGYÁSZKOCSIJA. Belgrádból jelenti a Rador: Az Orient Expressz poggyászkocsija Zágráb és Belgrád között kigyulladt. A tüzet egyik közbeeső állomáson sikerült eloltani s így az csak jelentéktelen kárt okozott.

— Kulturelóadás. A kolozsvári izr. Hitközség kulturelóadás-sorozatában ma, hétfőn, november 20-án dr. Polják Sándor tart előadást „A zsidó nő a bibliában” címen a hitközségi kulturteremben. (Cal. Reg. Ferdinand 54.)

— Nagyarányu vasúti szerencsétlenség Németországban. Berlinből jelenti a Rador: Vasárnap spanyol vasúti szerencsétlenség történt Spandau közeleiben. A Berlin—Hamburg között közlekedő Rapid összeütközött egy tolatószereplővel. Egy vasúti kocsi kiesett a sínekről és egy másik pedig kigyulladt. A vasúti szerencsétlenség következtében kilenc ember meghalt, 20 pedig súlyosan megsebesült.

— Kifosztották a kereskedő kirakatát. Ismeretlen tettesek mára virradó éjjel feltörték Neumann Sára kolozsvári rövidáru kereskedő Cal. Reg. Ferdinand 13. szám alatt levő üzletének kirakatát, ahonnan 14.000 lej értékű árut loptak el. A károsult feljelentésére a rendőrség széleskörben megindította a nyomozást a kirakatfosztogatók kézrekerítésére.

— Az aszfaltolvasztókazánnak rohan az autótaxi. Súlyos forgalmi baleset történt vasárnapra virradólag a Reg. Ferdinand uton. A 413. Cluj rendszámú autótaxi, melyet Moise Nicolae tulajdonos vezetett, a vasútállomás felől jövet a Református-kórház közelében eddig még nem állapított körülmények között beleütközött az utjavító vállalatnak az uttest szélén levő aszfaltolvasztó kazánjába. Az összeütközés következtében a gépkocsi súlyosan megrongálódott. Szerencse, hogy a gépkocsivezető könnyebb természetű sérülésekkel uszta meg a végzetessé válható balesetet. Az ügyben a IV. kerületi rendőrség a forgalmi ügyosztállyal karöltve vizsgálatot folytat le.

Nyomatott a MAYER könyvnyomda körforgóján.

HENSELTŐL — HENSELIG

A hősi halált halt brassói Hensel Frigyes mérnökkari százados emlékezete

(TG.-MURES-MAROSVÁSÁRHELY.)
A hősi halottak iránti kegyelet érzését nem csupán a világháboru után ápoli „hősi halott-kultusz” vetette felszínre. Kegyeletünk minden időben megemlékezett azokról, akik a nemzeti eszme szolgálatában, a szabadság gondolatának áldozatai lettek és elesetek a hazai védelmében. Jóllehet századunkban a hősi halottak számokban ki nem fejezhető sokasága régi harcterek körüli tömegsírokban, itt-ott elszórva, besüppedt hantok alatt és külön városok hőskötemetőiben porladnak, nem feledtetik el a múlt század hadjáratainak hősi halottjait sem.

Ilyen régen elfelejtett és az erdélyi köztudatban — mondhatni — ismeretlen hősi halott a brassói születésű Hensel Frigyes mérnökkari százados. Kinnek emlékével a minap találkoztam brassói tartózkodásom alatt.

Hensel Frigyes cs. kir. mérnökkari százados 1809 május 17-én, a karinthiai Malborgeth mellett esett el a franciák ellen vívott véres csatában. Ezt igazolja Brassóban, a Fekete-uca 38. sz ház falán, a hős Hensel Frigyes szülőházát jelölő emléktábla alábbi felirata:

Geburtstätte des

FRIEDRICH HENSEL

K. K. Ingenieur, Hauptmann.
Heldenthumig gefallen bei Malborgetto am 17. Mai 1809. Vom Offizierscorp Kronstadt.

A brassói hős Hensel Frigyes emlékével nem ez az első találkozásom, mert hiszen a Malborgeth melletti olasz fronton, a világháboru alatt, a róla elnevezett „Fort Hensel” nevű váreződ védői sorában szenvedtem át a vár ostromának minden borzalmait.

Háborus emlék ez csupán, melynek forgatagából kevés-magammal élve kerültem ki ugyan, de megsemmisült a Fort Hensel-i erőd, valamint az az imponzáns emlékmű, mely a hős Hensel Frigyes orosz-lángbátorságu halálküzdelmét volt hivatott örök időkre megörökíteni.

Alki Karinthiában, Tarwistól Pontafelig a rövid vasúti utazást nem kíméli, az könnyűszerrel átugorhatja a volt osztrák-olasz országhatárt. A világháboru előtt itt a Pontebiana folyócska volt a természetes országhatár, melyen vashid vezetett keresztül Olaszországba. 1914 év őszén — jól emlékszem — a tulpártról a semleges magatartásban még tétovázó, de bizonyossággal ellenünk jól felkészült olasz katonák néztek farkasszemet velünk. Pontebla volt az olasz határállomás: régi olasz község komor házaival és szűk uccáival, míg az innső oldalon: Pontafel, jókinézésű osztrák városka. Tarwistól Pontafelig egy mély völgykatlanban, a Luschori-völgyben húzódik a vasutvonal. Kétoldalt hatalmas hegyek, a Luschori-alpok, melyeknek legnagyobb csuca 1792 méter a tengerszine fölött, tetején kápolna fehérlik, a Luschori Máriával, Karinthia híres bucsujárhelye, a világháboru alatt hadállások, a legborzalmasabb hegyi harcok színhelye volt.

Alant a völgyben, a Pontafel—Tarwis utvonal mentén, Uggowitz és Malborgeth községek között, egyik magaslati oldalon állott a még „békében” épült „Fort Hensel” nevű osztrák utzározódó, modern páncéltornyokkal, beépített ágyukkal, földalatti kazamatákkal és táviróállomással (Festungs-Telegraf Station, melynek parancsnoka voltam) felszerelve és a várfal országuttra néző oldalán a Hensel-emlékmű hirdette a múlt század eleji nagy háboru dicsőségét.

1915-ben Olaszország is belesodródott a pusztító háboru viharába és

pergőtűzzel járult a tomboló koncert-hez. Várbástyánk kitűnő célpontnak bizonyult és a jó békében elképzelt erődítmények nem nagy ellentállást tanusítottak a 30 és feles ágyúlövegek ellen. A hetekig tartó makacs ostrom után itt kö-kövön nem maradt és még is Hensel Frigyes emlékműve egy birtokomban levő háborus csoportképen megörökítést nyert.

A kép itt fekszik előttem: az osztrák Landwehrhez tartozó, havasigypár-jelvényes, nagybajuszu tiroli császárhadászok közt szerény-magmra ismerek, ellentétben az osztrákokkal: magyar ezredbeli, vitézkötéses magyar nadrágban feszíték. A háttérben hat márványlépcső felett, a talapzaton, az erő és bátorság szimbolumaként életnagyságu ércoroszlán hever, mely mögött a sziklás hegy falába 3—3 méter egyenlőoldalu háromszög fehér már-

ványlap van beépítve, azon az emléktábla az alábbi vésett irattal:

Zur Erinnerung
an den Heldentod des K. K.
Ingenieur-Hauptmann
FRIEDRICH HENSEL
am XVII. Mai MDCCCIX.
und der mit Ihm gefallen
Kampfgenossen
Kaiser Ferdinand.

Egy negyedszázad az időben, melyet a hős Hensel karinthiai sírhelye és brassói szülőháza közt befutottam. Azóta is forr a világ. A régi háborukat újak követik, a régi hadszínterekből újabb csatamezők válnak; az ellenségek ma barátok, holnap ellenségek és a hősi halottak sokaságát alig győzi befogadni az anyaföld.

Mi, kiöregedett hadfiak, annyi véres csaták élve maradt tanui, a háboru következményeinek ittfelejtett szenvedő hősei, álljunk meg egy pillantásra levetett kalappal a hősi halott Hensel emléktáblái előtt és — emlékezzünk. (Marosvásárhely.)

Fodor István.

Tengeren és levegőben dől el a háboru kimenetele

A négy világrészben folyó, beláthatatlan végü diplomáciai mérkőzés hátteréből egyre élesebben emelkedik ki az a tény, hogy a temérdek mellék-hadszíntér fontos szerepe ellenére a döntés mégsem történhetik meg mást, mint a nyugati fronton. A helyzet ebben hasonlít az 1914—1918-as világháboruhoz; viszont abban különbözik tőle, hogy ma a nyugati frontot sokkal bővebben kell értelmezni, mint huszonöt évvel ezelőtt. Míg akkor egyedül a földön küzdő seregek végső teljesítményei hozták meg a döntés percét s a tengeri hadviselés csak mint egy kisegítő szerepet játszott, most a tenger és a levegő szerepe minden eddig elképzelt méreténél jobban előtérbe nyomul.

A szárazföldi és tengeri hatalmak vetélkedése

A különbség megítélésében komoly segítséget jelent a tárgyilagos szemlélőnek, ha nem téveszti szem elől azt a német álláspontot, amelyet két nagyon illetékes szakértő fejtett ki. Az egyik, Hofhauser tábornok, Hitler legrégibb, bizalmas párthívének és helyet tesének, Rudolf Hessnek volt háborus parancsnoka, terjedelmes és rendkívül érdekes könyvben széles alapokra fektette az európai hegemoniáért vívott évszázados küzdelem történetét. Szerinte ez a harc már régen a szárazföldi és a tengeri jellegű hatalmak vetélkedése s éppen ezért nem is juthat addig nyugvópontra, amíg a két ellentétes típusú katonai és gazdasági erő között végleg el nem dől: melyiknek kell a másik mögött beláthatatlan időre második helyre szorulni. A másik, ugyancsak kiváló szakember, aki a kérdésnek is más oldalát világította meg, már a most folyó háboru heteiben hozta nyilvánosságra a berlini légügyi minisztériumnak, tehát Göring vezértábornagynak azt a véleményét, hogy a légi erő a szárazföldi hadsereg mellett egyenrangúságra tett szert s ugyan csak alkalmas arra, hogy mint valamelyik hatalom, adott esetben Németország jellegzetes fegyverneme, döntő szerepet játszik.

Hadihajó és repülőgép párbaja

A tengeri hadviselés kérdései közül az egyiket, amely régebben oly sok vitára adott okot, hogy tudniillik miként viszonylik egymáshoz a csatahajó és a repülőgép, az angol oldalon az eddigi tapasztalatok alapján eldöntöttnek tekintik. Szerintük a léghá-

lőerő lehet a flotta tevékenységét megbénítani. A németek ezzel szemben azt az álláspontot képviselik, hogy a tényleges mérkőzés még ezen a fronton sem kezdődött meg s a jövő eseményei rácsafolnak az angol admirális bizakodására.

A másik hadtengerészeti probléma, a tengeralattjáróké, valószínűleg gyorsabban s nagyobb nyilvánosság mellett fog megoldódni. Abban a pillanatban, amint az amerikai hadiszerszállítók megkezdődnek, a német U-hajók tevékenysége is a lehető maximumig emelkedik majd. Ha a józan ész nem diktálná, hogy a német flotta parancsnoksága nem tűrheti ezeknek a szállítmányoknak zavartalan hajókázását, akkor is erre kellene következtetni Göring nyilatkozatából, aki az amerikai gyárak szállításra kész nyolcszáz hadirepülőgépről azt mondta: „Szép szám, tekintélyes szám, de még nincsenek ideát”. Valószínű, hogy azok az új nagyteljesítményű német tengeralattjárók, amelyek létéről elsőnek olasz források szóltak be a hét elején, ebben a feladatkörben mutatkoznak majd be a világnak. Ugyanez az angol-francia flotta is a legnagyobb méretű előkészületeket tette a szállítmányok biztosítására. A támadó s a szállítmányt védő rendszerek megütkezése a kívülálló számára nemcsak rendkívül izgalmas, de nagyon sok következtetésre módot nyújtó, tanulságos látvány is lesz.

A légitámadás és légvédelem erőviszonya

Továbbra is — és talán még sokáig — eldöntetlen kérdés marad a modern légitámadás és a modern légvédelem erőviszonya. Alki az eddigi tapasztalatokból messzememő következtetéseket akarna levonni, súlyos tévedéseknek tenné ki magát. A háboru első kilenc hetének eseményei, ha kikapcsoljuk a lengyelországi, jórészt meglepetésen alapuló tényeket, azt mutatják, hogy a támadók általában nem szerepeltek a várt sikerrel. Távolról sem. Azok az újzélandi önkéntesek, akik a legelső időben támadták meg a német kikötőket a levegőből, rendkívül érzékeny veszteségeket szenvedtek. Ugyanez a sors érte a skót öblök és az észak-tengeri angol convoyok ellen támadó német bombázókat is.

A veszteségek általában 25—60 százalék között mozogtak s az elért eredmények nem igazolták ezeknek a veszteségeknek hasznos, szükséges voltát.

Nem szabad azonban elfelejteni, hogy ugy a német, mint az angol-francia légiflotta eddig még nem lépte túl a járőrharcokat, a légi felderítések, esetleg az erőszakos felderítések arányait. A modern léggömbzárak per centint százhuszat lövő légvédelmi ágyuk és hat-hétszáz kilométeres sebességre könnyen képes vadászrepülők korszakában harminc gép támadása még csak számítási alapot sem ad arra, hogy mi történik, ha a rohamot három száz, ötszáz vagy még több gép hajtja végre. Biztos, hogy a veszteségek a támadók oldalán nagyon megnövekednek, de a szakértők azt is bizonyosnak tekintik, hogy a támadók nem jelentéktelen része mégis keresztüljut a légi tüzfűgönyön. Ezek azután, ha közben áldozatul is esnek a velük harcoló, nagy sebességű légi vadászoknak, mégis ledobják bombarakományukat és végrehajtják azt a pusztító feladatot, amelyre kiküldték őket.

Egy egészen nagyszabású légi roham problémái inkább a támadó oldalán jelentkeznek. Hogyan kell egységeit csoportosítani? Ha zárt tömegben támad, jobb célt nyújt a tűzérésnek s noha a bombák hatása pusztítóbb, támadó vonalának csak a szélei, ha úgy tetszik: szárnyai vehetik fel a gépfegyverharcot a védekező fél vadászai-val, maga a zöm nem. Ha hullámokban hajtja végre a rohamot, olyan pontos menetrendet kell az egyes repülőzredék számára megállapítani, amelyet már csak azért is szinte lehetetlen megtartani, mert az ellenfél beavatkozásának mértékét és időpontját a legjobb légi vezérkari főnök sem tudhatja előre.

Ime, ez a röptében felsorolt néhány szempont is mennyi magyarázatot ad arra, hogy miért késlekednek az igazlommel várt, egészen nagyszabású légi csaták. Mégis bizonyosnak kell tekinteni, hogy ez a késlekedés nem jelenti a repülőitközetek teljes végleges elmaradását.

Neményi Lili - jön?... nem jön?

(BUDAPEST.) Neményi Lili, aki bronzvörösre festette a haját, utrakészen áll, hogy lemenjen Kolozsvárra és annyi sok év után, ismét az ottani közönség elé léphessen.

— Örül? — kérdezem, amikor találkozom vele a szálloda előtt, amelyben most még lakik.

— Nagyon örülök — feleli. — Csak tudja, néha arra gondolok, hogy egy nőnek nem tesz jót, ha hosszú idő után mutatkozik ifjúsága színhelyén.

— De hiszen, kedves művész, maga elevenen cáfolat az idő mulására. Kitűnően néz ki, karcsu, jól öltözködik, hangja, szeme a régi élénk.

Nem változott rajta semmi, kivéve — mint mondtam — a haja.

— Sajnos, még nem kaptam meg a játszási engedélyt, de remélem, hogy hamarosan megjön.

Értesülésünk szerint Kádár igazgató és Bánffy Miklós gróf is közbenjárnak, hogy Neményi Lilit visszakaphassa a kolozsvári publikum. Talán mire e sorok megjelennek, sikerült is már az engedélyt megszerezniük.

— Jó, hogy találkozunk — mondom még Neményinek — most személyesen megcáfolhatja a válásáról terjesztett pletykákat.

Elmosolyodik.

— Nincs mit megcáfolni. A szállodában ugyanazon a folyosón lakom az urammal, de mégis válunk.

— Összevesztetek?

— Nem. Barátságos uton válunk.

Nemsokára Horváth Árpád jön ki a szálloda kapuján. Elköszönök Neményi Lilitől, ki most Horváth Árpáddal folytatja utját az Erzsébet-körut felé.

Régebben az ilyet nem igen értették meg az emberek. A válás haraggal, engesztelhetetlen haraggal járt. Jobb idők ezek a maiak?... vagy rosszabbak? A házasság szentségével együtt a válás szigora is megenyhült?

Kortünet ez is. Fáradtság, belefásulás, cinizmus, közöny.

P. E.
PAYENSAZ
ARANY
URAI

(62.)

— Csodálatos, — hogy mennyit bir dolgozni.

Az amerikai ember tudja, hogy a businesshez nemcsak tudás, ügyesség, ötlet, hanem szerencse is kell és Harryt bámulatosan szerencsés embernek tartotta mindenki.

Mikor a konkurrens vállalatok csak úgy, mint más szakmabeli cégek panaszkodni kezdett a nehéz helyzet miatt, mikor az európai gazdasági leromlás megfektette ugyancsak az amerikai piacot is, a Seemann et Comp részvénytársaság mindenki legnagyobb csodálkozására virult, fejlődött, hatalmasodott.

Harry több ízben kapott levelet Klin gertől, amelyben az öreg közjegyző ugyanolyan dícséretekkel és áradozó-sokkal halmozta el a boldog Seemann nemzetség nevében, mint amilyeneket lépten-nyomon hallott környezetében is.

A kispolgárból gazdag emberekké védlett Seemannok hálálkodtak a gyárápódásukért. Jól jövedelmező üzletek be, ingatlanokba helyezték el az Amerikából guruló aranyakat, aprólékosan foglalkoztak testi és lelki jóllakásukkal, hízta és pöffeszkedtek, de amellől fukarkodtak, fogukhoz vérték a garast és igyekeztek minél nagyobb biztonságba helyezni vagyonukat.

Harry olykor jóízűen mosolygott az aggodalmas érdeklődések fölött: „Vajon normális-e a megduplázott jövedelem? Nem bocsátkozik-e a Seemann et Comp cég könnyelmű vállalkozásokba? Kérdezték egy-egy öreg, dijnokból, kishivatalnokból, ügynökből vedlett örökös.

Hogy lenézte Harry a kicsinyes, szőr szálhasogató nyárspolgárokat. Mit értettek azok az üzlet lelkéhez? Nagy, merész vállalkozásokhoz, messzeménő kockázatokhoz és diádalmas örömhöz, mikor a beteljesülés igazolt minden merészséget, minden kockázatot.

Harry úgy dolgozott, mint a hadvezérek. Elsősorban önmagában bizott: tapasztaltságában, tudásában és jórészt szerencséjében is. Feltétlenül bizott Eugen információiban is. Leleményesebb, jobbszimatú hádségedet Napoleon sem kívánhatott volna magának.

Waldemar gróf is testestől-lelkestől üzletemberré vált Amerika levegőjében. A véreben, jellemében, egész egyéniségében rejlő intrikus megtalálta tehetségének talaját az üzletrengésben, amelyben élt. Kopókatyánál biztosabb szimattal szaglászta ki a lehetőségeket, alkalmakat mindenütt. Embereket kikérdezni, légrejtettebb terveiket, vágyaikat, ha nem is kivaltatni, de napfényre hozni; az emberekkel elárultatni önmagukat, ebben messternek bizonyult az európai kéjenc.

Be tudott jutni minden társaságba. Előkelő neve, elegáns megjelenése, a rendelkezésére álló anyagi eszközök Minden ajtót megnyitottak előtte. Más dolga és rendeltetése tulajdonképpen nem is volt a vállalatnál; Harry nagyon jól tudta, hogy milyen feladatokat lehet reá bízni és megbecsülhetleneknek minősítette szolgálatait.

Minden este, mielőtt Eugen elindult volna Newyork legfényűzőbb éjjeli életébe és mielőtt Harry befejezte volna munkáját, a gróf felkereste barátját dolgozószobájában és aszerint, ahogy programja engedte, vagy az ügyek fontossága megkívánta, többé-kevésbé hosszú ideig informálta barátját a helyzetről, a megtudott, vagy megszimátozott üzleti újdonságokról.

(Folytatása következik.)

Akiket a lép ittfelcjtett

A „lápi lovagok:“ kalózkodók, pákászok, solymások

Soha olyan ázsiai arckokat, mint az egykori écsedi lép ittmáradt népe közt. Erősen árnyalt, csontos, férfiasan metszett képére emlékeztetnek. Nagyon tanácstalanok. A lép lécsapolásával új helyzet elé állították. A halászok utódai ők, a pásztorok, piócaszedők, lesipuskás nádibetyárok, darvaszok és rákfogók elköcsösült fiai vagy unokái. A külsejükön ütözködik ki valóban a legszembetűnőbbben az ősi foglalkozás, a mostani, már földművelő lakosság közt az a csillagközi idegenség, amely oly lézengővé bélyegzi őket a „paraszto-“ előtt. Szemük metszése a legkülönösebb. Ferde, szűknyílású, alulról felfelé hasított és keskeny. Apró, összeszűkült szembogaruk mereven repked — egyszer villogó sárga és mély, amelyen a vadra leső primitív emberé lehetett. Biztosan itélő, begyakorolt és áthat minden cserjét és bokrot, — máskor szürke és acélos, mint a lép ragyogó tükré, amelyen egy lehelleny árnyalaváltozást észre kellett venni, hiszen a víznek alig kivéhető elcsötétülése már egy áthaladó halcsoport jelenthetett, bő zsákmány lehetőségét.

Egyszóval: a hűtellen lép partón hagyta az apró falvakat, amelyek híven őrizték cikk-cakkos, sokezerholdnyi partját. Apró piros tornyokkal, citromsárga nádkerítésekkel, zsütpos, nádas házacskákkal, besétáltak andalogva és melán a nádas, sűrű, gyékényes sivatárok közé, mint egy kiöltözött halász és szerelmes párja. Mert a községek csakugyan szerelmések voltak ebbe az ősi vízirengtetegbe, — halavadja-madara, erdeje-vevesszeje-bokrá adták a megélhetést. Bórvely falu, ez a kis lápi Velence például dombroldombra, szigetről-szigetre húzódtak beljebb-beljebb, — a felvég még a szilárd parton épült, de viskói cölöplábakon, vesszőfalal értek egyik vízből kiálló dombtetőről a másikra, imbolyogva, mégis biztosan.

Keményében fogták a halat

Nem félt a szobaláki, az ember, nem félt a keménylákó, a gölya sem. Nem félték az áradástól, mert a víz elől felhúzódtak a padlásra. A vesszőfalról leázott ugyan a tapasz, de apálykor az emberek lészálltak a gölyá mellől, a keménytől, kiszédték alá esony kemencéikből a visszamaradt esukákat — kemencében fogták a halat, ki hallott ilyet? — az izsápból újra kitapasztották a fal megeszapaszdott bordáit s eleresztették bogarászó utjukra az ijedten kötyögő csirkeket, hollókat, ezer csibéjével, réccével, libával, tyúkkal...

A pákász vette varsáját, a solymász „vadásztársát“, a solymot ráültette bórkeztüzs kezére, sisakját szemére húzta, a halász vállára dobta kijavított hálóját, a lesijuskás ócska mordályát, a pásztor karikását, a méhészek arcukra eresztették méhészrostélyukat, mint holmi „lápi lovagok“, indult az élet tovább, a maga járásán s a nyüzsgő madársereg felszállva elhomályosította

az eget, mert csendes világában újfent megjelent az ember, léppel, törrel, hálóval, ésszel. Csellel és fortéllyal.

Most a fálvák, mint boldogtalan, zárazakerült kopolyus — idegen körzében érezték magukat, a lép kiszáradt s a keményekről is „leszáradt“ a gölyafészék, mert nem volt többé „vadásztérület“. A szép, sárga nádkerítések megfakultak, kirohadtak, helyüket elfoglalta a deszkapalánk, a nád-tető barna kévái helyébe cserép került, a falak lenge oldalbordáit berakták tömör vályoggal és kemény téglával.

S az ember?

Még idegenebbül érzi magát a hirtelen, átmenet nélkül rákényszerülő új életformában — a föld tervszerű művelésében. Eddig is szántottak-vetettek a lápi gazdálkodás kiegészítéseképp, de az igazi, fegyelmezett, stabil földművelésbe nehéz beleszokniok. Míg a lápból éltek: emberi östermésze tük spontán szabadságvágyának keményebb munka között rá kell kényszerülniök a piactermelésre, kalkulálni és alkalmazkodniok kell: nincs mód többé, hogy a zárt társadalmi formációt nem nagyon óhajtozó ősemberi gondtalanság lelkük mélyéről feltörhessen. „Ősi soron“ voltak ők szabad magyárok s a vármegyé se nagyon parancsolt nekik. Igaz is, hogy a lép ingoványai közé semmiféle percekutor, csendbiztos, vagy ádoszedő nem jutott be az ő akaratuk ellenére, hacsak nem számolt azzal: a kellemetlen halál-némmei, hogy elnyelje a bürü és a hinár.

Mint a mesék víziemberei...

Ezek a lápi fiak ma is olyan satnya, sziká, és alásonytermetű emberek, mint a lápi környezet miatt ahhoz alkalmazkodó őseiké volt. Nem sokan vannak már, — de meg lehet ismerni őket. Arcosntjuk keményen kivésott, kifeszül rajta a sárgásbarna bőr a tekintet a szem visszahúzódtat üregéből gyánakodva és tartózkodással irányul a világra. Léapadt életkedvük szinte halászmésék primitív „víziemberé“ emlékeztet, akit egy mesésen erős hálóval fogtak s csodájára jártak, mert pikkelyek nőttek be a testét, tagjai uszonyoszerűen formátlanodtak el, szem bogara tühegnyl é méreven repkedő. Mikor megakarták kötözni, rugott-esapdósott s csak a legerősebb pákászok bírták vele. Kunyhóagashoz költözték vastag kötéllel, de megszökött, hiába vetették neki kővér pontyokat: valami ismeretlen mocsári hatalom elszöktette.

Ezekben a pákászunokákban is van ilyen másvilági és elhettelen vonás, mint akit végtelen lehetőségekből helyeztek véges határok közé, nem értük az események ritmúsát egy más világ rend törvényében inög-billög léptük, tétovák, csaknem légiesen szomorúak. Hogy is tudnának ők szántani-vetni, súlyos ekeszarvát fogni, weissmanfrédi acélsoroslyát meríteni az agyagos barázdákba?

Dániában lakásfőlösleg van

Svájcbn csak hatóságil engedéllyel lehet lakbért emelni

(BUDAPEST.) A „Városok Lapja“ c. szaklap egyik legutóbbi számában rendkívül érdekes közlemény foglalkozott a külföldi szociális lakástermelésével. A cikk szerint: 1938-ban a Németbirodalom korábbi területén 305.526 lakás készült. E lakások közül 276.00 új, a többi átalakított. 1937-hez viszonyítva az új lakások termelése 10,6 százalékkal visszaesett, gondosan ügyelt azonban a birodalom arra, hogy azokon a helyeken, ahol ennek szociális értelme megvan, a lakástermelésben visszaetés ne mutatkozzék.

Anglia lakásépítési tevékenysége egészen rendkívüli. A lakásépítési mo-

galom legfőbb vezetője a népegészségügyi miniszter. A világháború óta Angliában négymillió új lakást építettek, ami azt jelenti, hogy a békeidők lakásainak száma 50 százalékkal gyarapodott é husz év alatt. Nagybritánia különös gondot fordít arra, hogy az elavult, egészségtelen lakásokat tervszerűen lerombolja. Erre égetően nagy szükség is van, mert az angol ipari városokban, százezerszámra éltek a munkások teljesen elavult, minden egészségügyi követelményt nélkülöző lakásokban. A tömegnyomor legszörnyűbb tanyáit már a háborút követő tíz esztendőben kiirtották, jelenleg

pedig a népegészségügyi minisztérium előírása szerint hetenként átlag 6000 személyt juttatnak a régi egészségtelen lakásokból teljesen korszerű, minden egészségügyi követelménynek meg felelő otthonba.

Olaszországban 1938-ban a különböző hitelszövetkezetek és a fasiszta népjóléti intézet 281 millió lírát fordítottak lakásépítésre. Ez az összeg nem foglalja magában a magánosok által lebonyolított építkezések költségeit. 1939-ben egyedül a fasiszta népjóléti intézet 185 millió lírát kíván igénybevenni lakásépítésre. 1937 és 1939 között a fasiszta párt néplakás építési mozgalmára 661 millió lírát használtak fel. Az 1935. végéig ujonnan épült kislakáshoz jutottak száma 336.000 volt; ennek az évnék a végén 530.000-re emelkedik számuk.

Az Egyesült Államokban a munkáügyi minisztérium kezdeményezése alapján a különböző városok és szövetségi államok tavaly 356.000 lakásegységet készítettek, 330 millió dollár értékben. Az Egyesült Államok lakosságának átlagos anyagi színvonala lényegesen jobb, mint az európai államok lakosaié, így nincs szükség arra, hogy a hatóságil lakástermelés különösen nagy legyen.

Dániában egyenesen lakásfelesleg van. A többgyermekes családoknak előírják, hogy csak olyan lakást bérelhetnek, amelynek lakóhelyisége legalább annyi, ahány tagja van a családnak. Ez a hatóságil beavatkozás már csak azért is sikerrel jár, mert az országban általános jólét uralkodik és a vagyoniós elemek valóságilag versenyeznek abban, hogy a szegényebb osztályok helyzetén segítsenek.

Norvégiában bármely bérlemény bérét leszállíthatja a hatóság, ha a bérlet tartama alatt kiderül, hogy a bérleményben olyan hiányosság van, amely értékét csökkenti.

Svájcbn csak hatóságil hozzájárulás alapján lehet lakbért emelni.

— A nők fogyókúrája és rövid szoknyája okozza az új gazdasági válságot. Newyorkból jelentik: Norman W. Dewitt torontói egyetemi tanár a gazdasági helyzetről tartott előadásában kijelentette, hogy az új gazdasági válságot főként a nők okozzák soványító életmódjukkal és a rövid ruha divatjával. Amerikában ma 26.000.000 nő akar fogyni és ha ezek csak heti egy kilóval csökkentik táplálkozásukat, az ország élelmiszerfogyasztása heti 26 millió kilóval csökken. Ugyanez áll a ruházatkódásra; ha a divathölgyek egy alsórúhával kevesebbet viselnek, vagy egy-két centiméterrel rövidítik szoknyájukat, sok százezer méterrel csökken a szövetségfogyasztás.

— Pénzbírságra ítélték, mert álmában káromkodott. Londonból jelentik: Eastonközrendőr egy éjszaka Windsor utcáin járva cifra káromkodást hallott egy ház nyitott ablakán át. Villanylámpájával a hang irányába világított és megpillantotta a ház földszinti hálószobájában Ernest Davist, aki mélyen aludt és álmában káromkodott. A rendőr feljelentésére a bíróság illetéktől kifejezések használata miatt egy font pénzbírsággal sújtotta Davist, aki hiába hivatkozott arra, hogy nem volt tudomása az álmában használt illetlen szavakról.

— A tökéletes ház. Londonban most készült el a legkéleltesebb modern ház: négy szobájával, konyhájával, fürdőszobájával, autógarázsával és pincéjével együtt az egész ház a föld alatt van. Fölötte betonlapok, az alatt van a padlás és csak úgy következnek a lakószobák. Az emberiség fejlődése — ebből is látszik — teljes kört irt le újra barlanglakók lettünk.

— Meghalt egy híres svájci orvos-tanár. Bernből jelenti a Rador: Dr. Bernhard Oszkár, a helioterápia feltalálója 78 éves korában szerdán éjjel meghalt. Bernhard Oszkár dr. őriási eredményeket ért el a helio-terápia, vagyis a fény-gyógykezelés felhasználásával, amely világszerte elterjedt.